

گام به گام عربی یازدهم انسانی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجّلْ فَرَجَهُمْ

عربی، زبان قرآن (۲)

رشته ادبیات و علوم انسانی

پایه یازدهم

دوره دوم متوسطه

تھیہ و تدوین
مهندس حسین خلیلی

بھار ۹۹

درس ۱ عربی یازدهم انسانی

(ماضی: إهْتَدَى)

مُخْتَال : خودپسند = مُعْجَبٌ

بِنَفْسِهِ

مَرَحًا: شادمانه و با ناز و خودپسندی

مَشْيٌ: راه رفتن

مُعْجَبٌ بِنَفْسِهِ: خودپسند $\leftrightarrow$ إعْجَابٌ

بِالنَّفْسِ: خودپسندی

مُنْكَرٌ: کار زشت

ناهی، ناٍ: بازدارنده

جمع: ناهوَنَ، ناهيَنَ و نُهَاةَ»

نَمْوذَجٌ: نمونه «جمع: نَمَادِجٌ»

يُقَدِّمُ: تقديم می کند، پیش

می فرستد (ماضی: قَدَّمَ)

ماندگار می شود (عَمَرَ، يَعْمُرُ)

جَبَارٌ: ستمکار زورمند

«صفت خدا به معنای توانمند»

حَمِيرٌ: خرها «مفرد: حِمَار»

خَدٌّ: گونه

شَبَهٌ: تشبیه کرد (مضارع: يُشَبِّهُ)

عَزْمُ الْأَمْوَرِ: کارهای مهم

فَخُورٌ: فخر فروش ≠ مُتواضع

فُنُونٌ: هنرها «مفرد: فَنٌّ»

قَيْمٌ: ارزشمند

لَ: بی گمان (حرف تأکید)

لا تُصَعِّرْ خَدَّكَ: با تکبر رویت را

برنگردان (مضارع: يُصَعِّرُ)

لا تَمْشِ: راه نزو

(ماضی: مَشَى / مضارع: يَمْشِي)

لِيَهْتَدِيَ: تا راهنمایی شود

إذْنٌ: بنابراین

إِسْتِهلاَكٌ: مصرف کردن

(إِسْتَهْلَكَ، يَسْتَهْلِكُ)

أَغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ: صدایت را پایین

بیاور (غَضَّ: يَغْضُضُ)

إِقْصِدُ: میانه روی کن (قَصَدَ، يَقْصِدُ)

أَقِمْ: بر پای دار

«أَقِمِ الصَّلَاةَ: نماز را بر پای دار.»

(أَقَامَ، يُقِيمُ)

إِقْتِصَادٌ: صرفه جویی

(إِقْتَصَدَ، يَقْتَصِدُ)

آنگر: زشت تر، زشت ترین = أَقْبَح

إِنَّهَ: باز دار $\leftarrow$ (نهی، يَهْنَهِ)

اوْمُرْ: دستور بدھ «وَ + اوْمُرْ = وَ أُمْرٌ»

ترَبَوَيٌّ: پرورشی

تعْمُرُ: عمر می کند، در اینجا یعنی

X   ✓

✓

✓

✓

X

X

عَيْنِ الصَّحِيحَ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ نَصَّ الدَّرْسِ.

۱- يَحِبُّ أَنْ لَا تَرْفَعَ أَصْواتَنَا فَوْقَ صَوْتِ مَنْ نَتَكَلَّمُ مَعَهُ.

۲- عَلَيْنَا أَنْ نُحَافِظَ عَلَى أَدَاءِ الصَّلَاةِ فِي وَقْتِهَا.

۳- قَدَّمَ لُقْمَانُ الْحَكِيمُ لِابْنِهِ مَوَاعِظَ قَيْمَةً.

۴- لَا تَعْمُرُ الْحِكْمَةُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ.

۵- الْإِعْجَابُ بِالنَّفْسِ عَمَلٌ مَقْبُولٌ.

اِخْتِرْ نَفْسَكَ: تَرِجِمُ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ ضَعْ خَطًّا تَحْتَ اسْمِ التَّفْضِيلِ.

١ أَعْلَمُ النَّاسِ، مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

داناترین مردم کسی است که علم دیگران را با علم خود جمع کند

٢ أَحَبُّ عِبَادَ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بهترین بندگان خدا نزد خدا، سودمندترینشان برای بندگان خدا هستند

٣ أَفْضُلُ الْأَعْمَالِ الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بالاترین کارها، کسب روزی حلال است

دو کلمه «خَيْر» و «شَرّ» علاوه بر اینکه به معنای «خوبی» و « بدی» هستند

می توانند به معنای اسم تفضیل نیز بیانند؛ در این صورت، معمولاً بعد از آن حرف جرّ

«مِنْ» است، یا به صورت **« مضاف»** می آید؛ مثال:

تَفَكُّرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةٍ سَبْعِينَ سَنَةً. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ساعتی اندیشیدن بهتر از عبادت هفتاد سال است.

شَرُّ النَّاسِ مَنْ لَا يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ وَ لَا يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ. أمير المؤمنین علیه السلام

بدترین مردم کسی است که پاییند به امانت نباشد و از خیانت دوری نکند.

خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا. أمیر المؤمنین علیه السلام

بهترین کارها میانه ترین آنهاست.

حَيَّ عَلَى حَيْرِ الْعَمَلِ.

به سوی بهترین کار بشتاب.

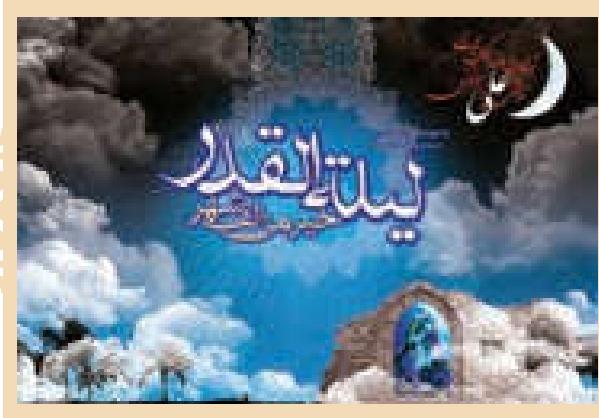
۱- حَيَّ: بشتاب

اخْتِرْ نَفْسَكَ: تَرِجمَ الْعِبارَاتِ التَّالِيَةَ.

﴿...رَبَّنَا آمَنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ المؤمنون: ١٠٩
پیور د گارا ما ایمان آوردیم، پس گناهانمان را بیامرز و به ما رحم کن که تو بهترین رحم کنند گان هستی

﴿لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾ القدر: ٣

شب قدر بهتر از هزار ماه است

٣ شَرُّ النَّاسِ ذُو الْوَجْهَيْنِ.

انسان دورو، بدترین مردم است

٤ خَيْرُ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَىٰ إِلَيْكُمْ عُيُوبَكُمْ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

بهترین برادران شما کسی است که عیبهای شما را به شما هدیه میکند / نشان میدهد

٥ مَنْ غَلَبَ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرُّ مِنَ الْبَهَائِمِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

کسی که شهوتش بر عقلش چیره شد، از جانوران پست تراست

۱- أَهْدَى: هدیه کرد   ۲- غَلَبَتْ: چیره شد

■ **اسم مکان** بر مکان دلالت دارد و بیشتر بروزن **مفعَل** و گاهی بروزن **مفعَلَة** است؛ مثال:

مَلْعَبٌ: ورزشگاه	مَطْعَمٌ: رستوران	مَصْنَعٌ: کارخانه	مَطْبَخٌ: آشپزخانه
مَوْقِفٌ: ایستگاه	مَنْزِلٌ: خانه	مَكْتَبَةٌ: کتابخانه	مَطَبَّعَةٌ: چاپخانه

■ جمع اسم مکان بر وزن «**مفاعِل**» است؛ مانند **مَدَارِسٍ**، **مَلَاعِبٍ**، **مَطَاعِمٍ** و **مَنَازِلٍ**.

إِخْتِيرْ نَفْسَكَ: تَرْجِيمُ الْآيَتَيْنِ وَالْعِبَارَةِ، ثُمَّ عَيْنِ اسْمَ الْمَكَانِ وَاسْمَ التَّفْضِيلِ.

هر دو اسم تفضیل هستند

﴿... وَ جَادِلُهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ...﴾ ۱

آلّحلّ: ۱۲۵

به بهترین روش به آنها بحث کن، همانا پروردگار تو به کسانی که از راه او گمراه شده‌اند آگاهتر است

هر دو اسم تفضیل هستند

﴿وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى﴾ الآعلی: ۱۷ ۲

جهان آخرت بهتر و پایدارتر است

۳ کانت **مَكْتَبَةً** «جندی‌سابور» فی خوزستان **أَكْبَرَ مَكْتَبَةً** فی العالم القديم.

مدرسہ جندی شاپور در خوزستان بزرگترین مدرسہ در دنیا قدم بود

۱- **جادِل**: بحث کن   ۲- **ضَلَّ**: گمراه شد

الْتَّمَارِينُ

الْتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ مُعَجَمِ الدَّرِسِ تُنَاسِبُ التَّوْضِيحاَتِ التَّالِيَّةَ؟

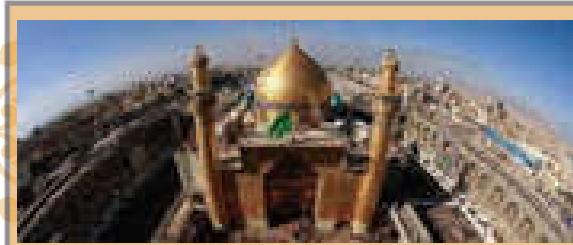
مختار	١- الْمُسْتَدِّ الَّذِي لَا يَرَى لِأَحَدٍ عَلَيْهِ حَقًّا:
فخور	٢- الْإِنْسَانُ الَّذِي يَفْتَخِرُ بِنَفْسِهِ كَثِيرًا:
حمار	٣- حَيَوانٌ يُسْتَخدَمُ لِلْحَمْلِ وَ الرُّكُوبِ:
منكر	٤- الْعَمَلُ السَّيِّءُ وَ الْقَبِيْحُ:
خذ	٥- عَضْوٌ فِي الْوَجْهِ:

الْتَّمَرِينُ الثَّالِثُ: عَيِّنْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ الَّتِي تَحْتَهَا حَطٌّ وَ مَيْزٌ تَرْجِمَتَهَا. (نَوْعٌ: الْمَاضِي، الْمُضَارِعُ، الْأَمْرُ)

أَرَادَ قَنْبَرٌ أَنْ يَسْبُ الذِي كَانَ سَبَّهُ؛ فَقَالَ الْإِمامُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:
مَهْلًا يا قَنْبَرُ، دَعْ شَاتِمَكَ مُهَانًا تُرِضِ الرَّحْمَنَ وَ تُسْخِطِ الشَّيْطَانَ وَ تُعَاقِبَ
عَدُوكَ، ... ما أَرْضَى الْمُؤْمِنُ رَبَّهُ بِمِثْلِ الْحِلْمِ، وَ لَا أَسْخَطَ الشَّيْطَانَ بِمِثْلِ الصَّمْتِ،
وَ لَا عُوقِبَ أَلْحَمَقُ بِمِثْلِ السُّكُوتِ عَنْهُ.

قنبر خواست به کسی که به او ناسزا گفته بود، دشنام دهد، پس امام علی علیہ السلام به او فرمودند: ای قنبر آرام باش، دشنامگوی خود را خوار رها کن تا [خدای] بخشاینده را خشنود و اهريمن را خشمگین کنی و دشمنت را کیفر داده باشی. مؤمن پروردگارش را با [چیزی] مانند بردباري خشنود و اهريمن را با [چیزی] همانند خاموشی خشمگین نکرد و نادان با [چیزی] همانند دم فرو بستن در برابرش کیفر نشد.

رَبُّ سُكُوتٍ أَبْلَغُ مِنَ الْكَلَامِ. (مِنَ الْأَمْثَالِ الْعَرَبِيَّةِ)

١- مَيْزٌ: جدا و سوا کن

الَّتَّمَرِينُ الْثَالِثُ: تَرْجِمْ هُذِهِ الْأَحَادِيثُ النَّبُوَيَّةَ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

(المُبَدَّأُ وَ الْخَبَرُ)

١- حُسْنُ الْخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ
مُبَدَّأ

(الْفَاعِلُ وَ الْمَفْعُولُ)

اَخْلَاقُ نِيكُو، نِيمِي اَز دِينِ اَسْت
فَاعِلٌ مَفْعُولٌ

(الْفِعْلُ الْمَاضِيُّ الْمَجْهُولُ وَ الْمَفْعُولُ)

٣- إِنَّمَا يُعْثِتُ لَأَتَمَّ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ
مَاضِي مَجْهُولٌ مَفْعُولٌ

(فِعْلُ الْأَمْرِ وَ الْفِعْلُ الْمَاضِيَّ)

مِنْ مَبْعَوْثِ شَدَمِ تَامَكَارِمِ اَخْلَاقِ رَا كَامِلِ كَنِم

(اسْمَ التَّفْضِيلِ وَ الْجَارِ وَ الْمَجْرُورِ)

٤- اَللَّهُمَّ كَمَا حَسَنْتَ خُلُقِي، فَحَسِّنْ خُلُقِي.
ماضِي از بابِ تفعیلٌ امر از بابِ تفعیلٌ

خداوندا همانطور که خلقتم رانیکو انعام دادی، اخلاقم رانیز نیکو گردان

٥- لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلَ فِي الْمِيزَانِ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ.
اسْمَ تَفْضِيلٍ جارِ وَ مَجْرُورٌ

در ترازوی اعمال چیزی سنگین تراز اخلاق نیکو نیست

الَّتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمْ مَا يَلِي، ثُمَّ عَيْنِ اسْمَ الْمَكَانِ، وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ.

١- {رَبُّ الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ}: اَسْمَ مَكَانٍ پروردگار مشرق زمین و مغرب زمین ۲۸: الْشُّعَرَاءُ:

از سوی مسجد الحرام

٢- {مِنَ الْمَسَاجِدِ الْحَرَامِ}: اَسْمَ مَكَانٍ ۱: الْإِسْرَاءُ:

ای شنوونده ترین شنووندگان

٣- يَا أَسْمَعَ السَّامِعِينَ: اَسْمَ تَفْضِيلٍ

ای بهترین خالقان

٤- يَا أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ: اَسْمَ تَفْضِيلٍ

ای مهریانترین مهریانان

٥- يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ: اَسْمَ تَفْضِيلٍ

٤- سَاءَ: بد شد

٣- لَأَتَمَّ: تا کامل کنم

٢- عَذْبَ: عذاب داد

٤- حَسَنَتْ: نیکو گردانید

٥- میزان: ترازو (ترازوی اعمال)

٦- ما يَلِي: آنچه می آید

آلَّتَمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمَ الْأَفْعَالَ وَالْمَصَادِرَ التَّالِيَةَ.

المصدر	الأمر والنهي	المضارع والمُستَقِبِلُ	الماضي
إحسان: نیکی کردن	أَحْسِنْ: نیکی کن	يُحْسِنْ: نیکی می کند	قَدْ أَحْسَنَ: نیکی کرد
اقتراب: نزدیک شدن	لا تَقْتَرِبُوا: نزدیک نشوید	يَقْتَرِبُونَ: نزدیک میشوند	اقْتَرَبَ: نزدیک شد
انكسار: شکسته شدن	لا تَنْكَسِرْ: شکسته نشو	سَيْنَكَسِرُ: شکسته خواهد شد	انْكَسَرَ: شکسته شد
استغفار: آمرزش خواستن	إِسْتَغْفِرْ: آمرزش بخواه	يَسْتَغْفِرُ: آمرزش میخواهد	اسْتَغْفَرَ: آمرزش خواست
مسافرة: سفر کردن	لا تُسَافِرْ: سفر نکن	لَا يُسَافِرْ: سفر نمی کند	ما سافرتُ: سفر نکردم
تعلّم: یاد گرفتن	يَادِ بِغَيْرِ: تَعَلَّمْ	يَتَعَلَّمَانِ: یاد می گیرند	تَعَلَّمَ: یاد گرفت
تبادل: عوض کردن	لا تَتَبَادَلُوا: عوض نکنید	تَتَبَادَلُونَ: عوض میکنید	تَبَادَلْتُمْ: عوض کردید
تعلیم: آموزش دادن	عَلَّمْ: آموزش بده	سَوْفَ يُعَلِّمُ: آموزش خواهد داد	قَدْ عَلِمْ: آموزش داده است

آلَّتَّمْرِينُ السَّادِسُ: عَيْنِ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلَوَّنَةِ.

١- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ الفتح: ٢٦
مفعول و منصوب مجرور به حرف جر

٢- ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة: ٢٨٦
مفعول و منصوب

٣- أَلْسُكُوتُ ذَهَبٌ وَالْكَلَامُ فِضَّةٌ. رَسُولُ اللَّهِ خَبِيرٌ وَمَرْفُوعٌ
مبتدأ و مرفوع خبر و مرفوع

٤- أَحَبُّ عِبَادَ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَقُهُمْ لِعِبَادَهِ. رَسُولُ اللَّهِ مَضَافٌ إِلَيْهِ
مبتدأ و مرفوع مضاف إليه
و مجرور به حرف جر

٥- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِّنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ الْبَشَارَةُ
مبتدأ و مرفوع خبر و مرفوع حرف جر

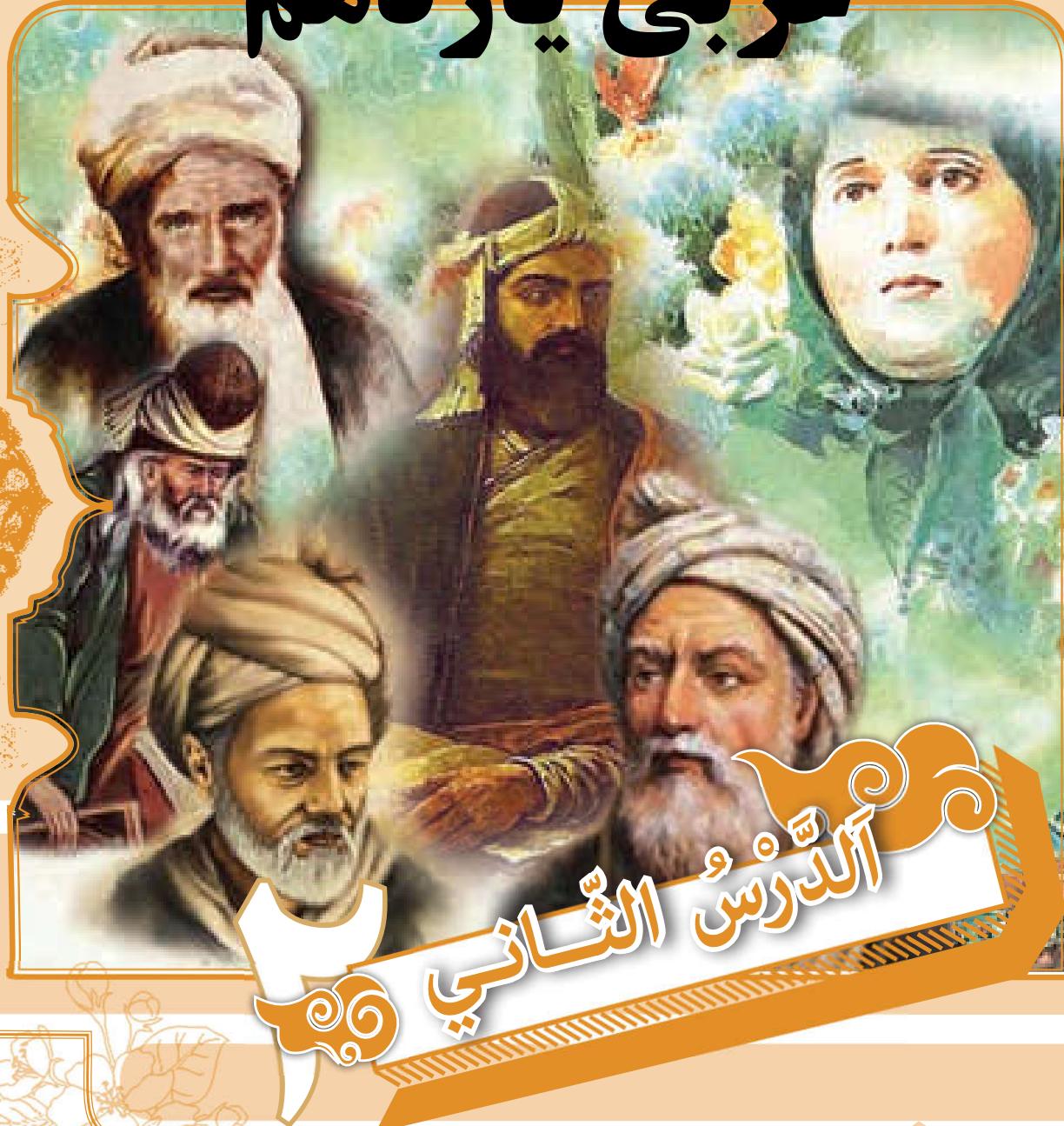
آلَّمَرِينُ السَّابِعُ: عَيْنِ الْكَلِمَةِ الْغَرِيبَةِ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ.

- ١- نِمَادِجٌ حَمِيرٌ ثَعَالِبٌ ذِئَابٌ
 ٢- سِرْوَالٌ صَمْتٌ قَمِيصٌ فُسْتَانٌ
 ٣- مُمَرِّضَةٌ بَائِعَةٌ فَلَاحَةٌ قَيْمَةٌ
 ٤- أَحْمَرٌ أَحْسَنٌ أَجْمَلٌ أَصْلَحٌ
 ٥- أَصْفَرٌ أَزْرَقٌ أَبْيَضٌ أَكْثَرٌ
 ٦- خَدٌّ سِنٌّ لِسَانٌ مَرَحٌ

آلَّمَرِينُ الثَّامِنُ: ضَعْ فِي الْقَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ١- اِشْتَرِينَا ..... وَفَسَاتِينَ بِأَسْعَارٍ رَخِيْصَةٍ فِي الْمَتَجَرِ.
 سَرَاوِيلٌ أَشْهُرًا مَوَاقِفٌ
 ٢- ذَهَبَ الْعَالِمُ إِلَى بَيْتِهِ بَعْدَمَا ..... وَاجِبَاتِهِ بِدِقَّةٍ.
 ضَلَّ سَاءَ تَمَّمَ
 ٣- إِنَّا ..... هَدِيَّةٌ لِزَمِيلِنَا الْفَائِزِ فِي الْمُسَابَقَةِ.
 عَمَرْنَا أَهْدَيْنَا غَلَبْنَا
 ٤- وَالِدِي يَشْتَغلُ فِي مُؤَسَّسَةٍ ..... ثَقَافَيَّةٍ.
 تَرْبُويَّةٌ نَمْوذَجٌ رُوكُوبٌ
 ٥- يَا زَمِيلِي، دَعْ ..... لَكَ حَقِيرًا لِرِضا اللَّهِ.
 شَاتِمٌ نَوْعَيَّةٌ أَسْعَارٌ
 ٦- إِنَّ الْ ..... آلَهُ لِمَعْرِفَةٍ وَزِنَ الأَشْيَاءِ.
 مِفْتَاحٌ مِصْبَاحٌ مِيزَانٌ

عربی یازدهم

الدُّرْسُ الثَّانِي

جَمَالُ الْمَرءِ، فَصَاحَةُ لِسَانِهِ.

رسول الله ﷺ

زیبایی انسان، شیوایی گفتار اوست.

قَدْ تُفَتَّشُ : گاهی جست و جو
می شود (فتاش، یُفَتَّشُ)
گَاس : جام، لیوان
مُحَرَّب : آزموده
مَحَامِد : ستایش‌ها «مفرد: مَحْمَدَة»
مَصَانِع : انبارهای آب در بیابان
(معنای امروزی: کارخانه‌ها)
مَلِيْح : با نمک
مَمْزُوج : در هم آمیخته = مخلوط
نُحْنَ : شیون کردند (ناح، ینوچ)
وُدّ : عشق و دوستی ≠ عداوه
وَصَفْتُ : وصف کردم (وصف، يصف)
وُكَنَات : لانه‌ها «مفرد: وُكْنة»
هَجَرْتَ : جدا شدی، رها ساختی
(هجر، يهجر)

خَتَّى يَذُوقَ : تا بچشد (ذاق، يذوق)
حَلَّتْ : فرود آمد، حل کرد (حل، يحل)
رُفَات : استخوان پوسیده
رَكْب : کاروان شتر یا اسب سواران
سَلْ : بپرس = اسأَل (سأَل، يسأَل)
شَكْوْتُ : گلایه کردم (شکا، يشكوا)
«إِنْ شَكْوْتُ: أَغْرِيَهُ كَنْم»
شَمَمْتَ : بوییدی (شم، يشمُ)
«إِنْ شَمَمْتَ: أَغْرِيَهُ بِبَوْيِي»
شَهْدُ : عسل
عَادِي، عَادِ : دشمن، تجاوزگر
جمع: عُدَاة» = عَدُو ≠ صديق
عَجِين : خمیر
عَشِيَّة : شامگاه، آغاز شب
عَدَاة : صباحگاه، آغاز روز
فَلَوَات : بیابان‌ها «مفرد: فلَة»

آتَي : آینده، درحال آمدن
أَحِبَّة : یاران «مفرد: حَبِيب»
أَدْنُو : نزدیک می‌شوم (دان، يَدْنُو)
أَرْجُو : امید دارم (رجا، يرجو)
أَسْتَغْيِثُ : کمک می‌خواهم
(استخاث، يسْتَغْيِثُ)
بَدِيع : نو
بُعْد : دوری ≠ قرب
تَرَضَّى : خشنود می‌شوی
(رضی، يرضی)
تَشَاءُ : می‌خواهد (شاء، يشاءُ)
شاء = اراده، طلب
تُمَرِّرُ : تلخ می‌کنی (مرر، يُمَرِّرُ)
تَهِيمُ : تسنه و سرگردان می‌شود
(هام، يهیم)
جَرَّبَ : آزمایش کرد (مضارع: يُجَرِّبُ)

✗ ✓

عَيْنُ الصَّحِيحَ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

١- تُفَتَّشْ عَيْنُ الْحَيَاةِ فِي الْفَوْءِ فَقَط.

٢- الْمَلَمَعُوتُ أَشْعَارٌ فَارِسِيَّةٌ مَمْزُوجَةٌ بِالْعَرَبِيَّةِ.

٣- يَرَى سَعْدِيُّ اللَّيلَ وَ النَّهَارَ سَوَاءً مِنْ هَجْرٍ حَبِيبِهِ.

٤- قَالَ سَعْدِيُّ مَضَى الرَّمَانُ وَ قَلْبِي يَقُولُ إِنَّكَ لَا تَأْتِي.

٥- يَرَى حَافِظٌ فِي بُعْدِ الْحَبِيبِ رَاحَةً وَ فِي قُرْبِهِ عَذَابًاً.

گروه اول: از فعل‌های **ثلاثی مجرّد** گرفته شده و اسم فاعل و مفعولشان بر وزن فاعل و مفعول است.

گروه دوم: از فعل‌های **ثلاثی مزید** گرفته شده و اسم فاعل و مفعولشان با حرف «مُ» شروع می‌شود. و در اسم فاعل حرف ماقبل آخرشان کسره و در اسم مفعول فتحه دارد.

(اسم فاعل: مُ ..... ، (اسم مفعول: مُ .....)

اخْتَيِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةَ وَ الدُّعَاءَ، ثُمَّ عَيْنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَاسْمَ الْمَفْعُولِ.

الْكَلِمَة	الْمُقَرَّب	الْعَالِم	الْمُنْتَج	الْمُجَهَّز	الْمَضْرُوب	الْمُتَكَلِّم	يُقَرِّبُ: نزدیک می‌کند	يَعْلَمُ: می‌داند	يُنْتَجُ: تولید می‌کند	يُجَهِّزُ: آماده می‌کند	يَضْرِبُ: می‌زند	يَتَكَلَّمُ: سخن می‌گوید
اسْمَ الْمَفْعُولِ	اسْمُ الْفَاعِلِ	الْتَّرْجِمَةُ										
☒	☐	نَزْدِيْكٌ شَدَه										
☐	☒	دَانَا										
☐	☒	تَولِيدٌ كَنْدَه										
☒	☐	آمَادَه شَدَه										
☒	☐	زَدَه شَدَه										
☐	☒	سَخْنَه گَو										

اسم فاعل اسم مفعول اسم فاعل اسم مفعول اسم فاعل اسم مفعول
یا صانع کُل مَصْنُوعٍ یا خالق کُل مَخْلوقٍ یا رازق کُل مَرْزُوقٍ یا مالک کُل مَمْلُوكٍ. مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشِنِ الْكَبِيرِ

ای سازنده‌ی هرچه ساخته شده، ای خالق هرچه خلق شده، ای روزی دهنده‌ی هرچه روزی گیرنده، ای دارنده‌ی هر دارایی

إِخْتَيِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِيمُ التَّرَاكِيبَ التَّالِيَةَ.

١- ﴿عَلَامُ الْغُيُوبِ﴾:

٢- ﴿أَمْارَةُ السَّوْءِ﴾:

٣- ﴿الْطَّيَارُ الْإِيرَانِيُّ﴾:

٤- فَتَّاحَةُ الزُّجَاجَةِ:

٥- الْهَاتِفُ الْجَوَالُ:

٦- أَسَلامُ عَلَيْكَ يَا مَيْمُونَ التَّمَارُ:

التمارين

التمرين الأول: عِّينِ الجملة الصَّحيحةَ وَ غَيْرَ الصَّحيحةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ.

- ✓ ١- آلرَّكُبُ جماعةٌ مِنَ الْمُسافِرِينَ يُسافِرُونَ عَلَى الدَّوَابِ :
- ✗ ٢- غُصُونُ الأشجارِ في الشَّتاءِ بَدِيعَةٌ خَضِرَةٌ.
- ✗ ٣- الْغَدَاهُ نِهَايَةُ النَّهَارِ، وَ بِدَايَةُ ظَلَامِ اللَّيلِ.
- ✓ ٤- الْكَأْسُ إِنَاءٌ يُشَرَبُ بِهِ الْمَاءُ أَوِ الشَّايُ.
- ✓ ٥- يُصْنَعُ الْخُبُزُ مِنَ الْعَجِينِ.

التمرين الثاني: ضعْ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدَ الْمُنَاسِبَ. «كَلِمَةٌ واحِدَةٌ زَائِدَةٌ»

١- الْوُكْنَةُ	٥	زيَّنَهُ مِنَ الْذَّهَبِ أَوِ الْفِضَّةِ فِي يَدِ الْمَرَأَةِ.
٢- الْكَرَامَةُ	٦	مَنْ يُعْجِبُكَ شَكْلُهُ وَ كَلَامُهُ وَ سُلُوكُهُ.
٣- الْهَجْرُ	٧	شَرْفٌ وَ عَظَمَةٌ وَ عِزَّةُ النَّفْسِ.
٤- الْرُّفَاتُ	٨	تَرْكُ الصَّدِيقِ أَوِ الْمُحِبِّ.
٥- الْسُّوارُ	٩	بَيْتُ الطُّيُورِ.
٦- الْمَلِيخُ		

٢- إناء: ظرف

١- دواب: چارپایان، جنبندگان «مفرد: دابة»

آلَّتَمْرِينُ الثَّالِثُ: تَرْجِمْ هُذِهِ الْأَحَادِيثُ، ثُمَّ عِيْنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

١- إِيَّاكَ وَمُصَادَقَةَ الْأَحْمَقِ، فَإِنَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَنْفَعَكَ فَيَضُرُّكَ.^٣ الْإِمَامُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

از دوستی کردن با احمق بپرهیز، زیرا میخواهد به تو نفع برساند ولی ضرر میزند **الفعل المضارع**

٢- الْصَّدِيقُ مَنْ كَانَ نَاهِيًّا عَنِ الظُّلْمِ وَالْعُدُوانِ مُعِيْنًا^٤ عَلَى الْبِرِّ وَالْإِحْسَانِ. الْإِمَامُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

دوست کسی است که ظلم و دشمنی را نهی کند و یاری رساننده‌ی نیکی و احسان باشد **الجار وال مجرور**

٣- إِيَّاكَ وَمُصَادَقَةَ الْكَذَابِ، فَإِنَّهُ كَالسَّرَابِ يُقَرِّبُ^٥ عَلَيْكَ الْبَعِيْدَ وَيُبَعِّدُ^٦ عَلَيْكَ الْقَرِيبَ.
الْإِمَامُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بپرهیز از دوستی کردن با دروغگو، زیرا او مانند سراب است، دور را بر تو نزدیک و نزدیک **اسم المبالغة** را برابر تو دور میسازد

٤- الْصَّدِيقُ الصَّدُوقُ^٧ مَنْ نَصَحَّكَ فِي عَيْنِكَ، وَحَفَظَكَ فِي عَيْنِكَ، وَآتَكَ عَلَى نَفْسِهِ.
الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

دوست راستگو کسی است که بر عیب تو نصیحت میکند، و در غیاب تو حفظت **المجرور بحرف جر** میکند و تو را بر خویش بر میگزیند

٥- مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ مِنْ إِخْوَانِكَ ثَلَاثَ مَرَاتٍ، فَلَمْ يَقُلْ^٨ فِيْكَ شَرًا، فَاتَّخِذْهُ^٩ لِنَفْسِكَ صَدِيقًا.
الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

کسی که بار بار تو غضب کرد و چیز بدی در موردت نگفت، او را به عنوان دوست خود **فعل الأمر** برگزین

٦- يَا بُنَيَّ، إِتَّخِذْ أَلْفَ صَدِيقٍ وَالْأَلْفُ قَلِيلٌ، وَلَا تَتَّخِذْ عَدُوًا وَاحِدًا وَالْوَاحِدُ كَثِيرٌ.
لُقْمَانُ الْحَكِيمُ

پسرم، هزار دوست برگزین که حتی هزار دوست هم کم است، و یک دشمن هم نداشته باش **فعل النهي** که حتی یک دشمن هم کم است

٤- مُعِيْنٌ: یاری رساننده

٣- يَضُرُّ: زیان می‌رساند

١- إِيَّاكَ: بپرهیز، تورا

٨- صَدُوقٌ: راستگو

٦- يُقَرِّبُ: نزدیک می‌سازد

٥- بِرٌّ: نیکی

١١- إِتَّخِذْ: بگیر

٧- يُبَعِّدُ: دور می‌سازد

٩- آتَرٌ: برگزید

آلَّتَّمْرِينُ الرَّابِعُ: أَكْتُبْ مُتَرَادِفَ أَوْ مُتَضَادَّ كُلُّ كَلِمَةٍ أَمَامَهَا.

- أ. أَرَادَ / قَرْبَ / الْدُّكَانَ / الْوُدُّ / الْعُدَاةَ / الْبَعْدَ / الْصَّحَراءَ / الْغَدَاةَ / الْحَرْبَ
- ب. صَدُوقٌ / قَرَبَ / مُصادَقَةً / آثَرَ / مُعِينٌ / سَلْ / سِعْرَ / مُعْجَبٌ بِنَفْسِهِ / رَفَعَ

ب.

أ.

صَدُوقٌ ≠ كَذَابٌ	الْعُدَاةَ ≠ الْأَحِبَّةَ
قَرَبَ ≠ بَعْدَ	الْغَدَاةَ ≠ الْعَشِيَّةَ
مُعِينٌ = مُسَاعِدٌ	الصَّحَراءَ = الْفَلَةَ
آثَرَ = إِنْتَخَبَ	الْوُدُّ = الْحُبُّ
مُصادَقَةً ≠ عَدَاوَةً	الْحَرْبَ ≠ الْسِّلْمَ
سَلْ ≠ أَجْبَ	أَرَادَ = شَاءَ
سِعْرَ = قِيمَةٌ	الْدُّكَانَ = الْمَتَجَرَ
رَفَعَ ≠ نَزَّلَ	الْبَعْدَ ≠ الْقُرْبَ
مُخْتَالٌ = مُعْجَبٌ بِنَفْسِهِ	قَرْبَ = دَنَا

آلٰتَّمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمُ الْآيَاتِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيْنِ اسْمَ الْفَاعِلِ وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ وَ اسْمَ الْمُبَالَغَةِ وَ اسْمَ الْمَكَانِ وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ.

۱- ﴿... إِنَّهُ كَانَ مَنْصُوراً﴾ آلِسْرَاءٍ: ۳۳

همانا او ياري شده بود

۲- ﴿إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾ الْمَائِدَةَ: ۱۱۶

همانا تو بسيار داننده ی غيبها هستى

۳- ﴿قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ﴾ الْبَقْرَةَ: ۱۴۲

بگو برای خداست مشرق زمین و مغرب زمین

۴- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾ آلِعِمَرَانَ: ۱۰۹

همانا خداوند توکل کنند گان را دوست میدارد

اسم تفضيل

۵- ﴿... أَلَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾ الْحِجَّةَ: ۶۸

خداوند به آنچه انجام ميدهيد آگاه تراست

۶- ﴿... مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ یس: ۵۲

اسم مفعول

چه کسی ما را از قبرمان بیرون کشیده است؟ این وعده ایست که خداوند داد و رسولان به راستی گفتند

آلَّتَّمَرِينُ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالِ فِي الْجُمَلِ التَّالِيَةِ؛ ثُمَّ عَيْنُ بَابَ كُلِّ مِنْهَا.

۱- أَنْشَدْنَا فِي الِاصْطِفَافِ الصَّبَاحِيٌّ.

افعال

باب:

در صف صبحگاه سرو د خواندیم

۲- نَخَرَجْ مِنَ الْمَدْرَسَةِ بَعْدَ سَنَةٍ.

افتعال

باب:

سالِ بعد از مدرسه فارغ التحصیل میشویم

۳- جُنُودُنَا يُدَافِعُونَ عَنِ الْوَطَنِ.

مفاعلہ

باب:

سر بازانمان از میهن دفاع میکنند

۴- تَنَفَّتَحُ الْأَزْهَارُ فِي الرَّبِيعِ.

انفعال

باب:

شکوفه ها در بهار شکوفا میشوند

۵- الْشَّرِيكَانِ تَعَامَلاً قَبْلَ سَنَةٍ.

تفاعل

باب:

دو شریک سالِ قبل معامله کردند

۶- يَسْتَخِدِمُ الْمَصْنَعُ عُمَالًاً.

استفعال

باب:

کارخانه کارگرانی را استخدام کرد

۷- رَجَاءً، عَلِّمْنِي الزِّرَاعَةَ.

تفعیل

باب:

لطفاً، به من کشاورزی یاد بده

۸- أَشْتَغِلُ عِنْدَ أَبِي.

افتعال

باب:

نژد پدرم مشغول به کار هستم

عربی بازدهم انسانی

الدَّرْسُ الثَّالِثُ

﴿وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ

بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمُّ أَمْثَالُكُم﴾ آلأنعام: ٣٨

و هیچ جنبندهای در زمین نیست و نه هیچ پرندهای که با بالهایش پرواز می کند، مگر آنکه آنها [نیز] گروههایی مانند شما هستند.

هیچ جنبده‌ای نیست»	زَعَانِف : باله‌های ماهی	أَسْقَل : پایین، پایین‌تر ≠ أَعْلَى
مِظَالَة : چتر	«مفرد: زَعْنَفَة»	إِنْطِلاق : به حرکت در آمدن
مُنْتَصَف : نیمه	زَقَاق : مرغ باران	(انْطَلَقَ، يَنْطَلِقُ)
نَسِيج : بافت (بافت پیوندی)	شِمال : چپ = یسار ، ≠ یمین	تَحْرُقُ : می‌سوزاند (ماضی: حَرَقَ)
نَقَارُ الْخَشَبِ : دارکوب	طَنَانِ، الْطَّائِرُ الطَّنَانُ : مرغ مگس	تَدْرِي : می‌دانی (دری، یَدْرِی)
يَنْقُرُ : نوک می‌زند، کلیک می‌کند	طَنِينٌ : صدای زنگ، بال پرنده و	دَرَى = عَلِمَ
(ماضی: نَقَرَ)	مانند آن	تَصِيدُ : شکار می‌کند (ماضی: صَادَ)
يُحْدِثُ : پدید می‌آورد	غِشاء : پرده، پوشش جانوران و	تَفَكَّرَ : اندیشید (مضارع: يَتَفَكَّرُ)
(ماضی: أَحْدَثَ)	گیاهان مانند پوست و پر	جِذْع : تنه «جمع: جُذْع»
يَسْتَرِيحُ : استراحت می‌کند	فَم : دهان «جمع: أَفَوَاه»	جَنَاحٌ : بال «جمع: أَجْنِحَة»
(ماضی: إِسْتَرَاحَ)	قَفْنَةٌ : پرش	جَنَاحِيَّه : دو بال او
يَطِيرُ : پرواز می‌کند (ماضی: طَارَ)	لا تَفَكَّرُوا = لا تَتَفَكَّرُوا (حرف ت برای آسانی تلفظ حذف شده است.)	حَيَّةٌ : مار «جمع: حَيَّاتٍ»
يَتَهَيِّ : به پایان می‌رسد	ما مِنْ: هیچ نیست «ما مِنْ دَابَّةٍ:	دِمَاغٌ : مغز
(ماضی: إِنْتَهَى)		رِيمَالٌ : ماسه‌ها «مفرد: رَمْلٌ»

ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً حَسَبَ نَصَّ الدَّرِسِ.

۱- بِمَ يَطِيرُ السَّنْجَابُ الطَّائِرُ حِينَ يَقْفِزُ مِنْ شَجَرَةٍ إِلَى شَجَرَةٍ؟ غشاء خاص كالمنظمه

الزقراق

۲- أَيُّ طَائِرٍ يُسَاعِدُ التَّمْسَاحَ فِي تَنْظِيفِ أَسنانِه؟

۳- لِمَاذَا سُمِيَ الطَّائِرُ الطَّنَانُ بِهَذَا الِاسْمِ؟ لَانَّهُ يَحْدُثُ طَنِينًا بِسَبَبِ سُرْعَهِ حرکه جناحيه

فِي مُنْتَصَفِ النَّهَارِ

۴- مَتَى تَصِيدُ حَيَّةُ الصَّحْرَاءِ الطَّيْرَ؟

خَمْسًا وَارْبَعين

۵- كَمْ ثَانِيَةً يَطِيرُ السَّمَكُ الطَّائِرُ؟

الطَّائِرُ الطَّنَانُ

۶- مَا هُوَ أَصْغَرُ طَائِرٍ عَلَى الْأَرْضِ؟

اَخْتِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ، ثُمَّ عَيْنِ اَدَةَ الشَّرْطِ وَ فِعْلَ الشَّرْطِ، وَ جوابَهُ.

﴿وَ مَا تُقْدِمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ البقرة: ١١٠ ١

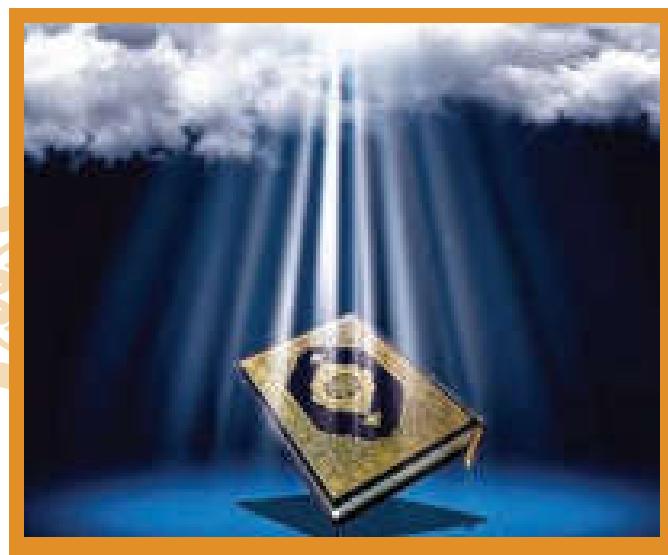
هرچه از نیکی برای خودتان از پیش بفرستید، آن را نزد خدا خواهید یافت

﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يُبَيِّنُ أَقْدَامَكُمْ﴾ مُحَمَّد: ٧ ٢

اگر خدا را یاری کنید او هم شما را یاری میکند و قدم هاتان را استوار میسازد

﴿وَ إِذَا خَاطَبُهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا﴾ القرآن: ٦٣ ٣

اگر نادانان شما را خطاب کردند، با آنها به آرامی سخن بگویید

۱- ما تُقْدِمُوا: هرچه را از پیش بفرستید ۲- يُبَيِّنُ: استوار میسازد ۳- خاطَبَ: خطاب کرد ۴- سلام: سخن آرام

التمارين

التمرين الأول: أي كلمةٍ من الكلماتِ معجم الدّرس تُناسب التّوضيحةِ التاليةَ؟

١- أداةٌ لحفظِ الإنسانِ أمام أشعةِ الشمسِ أو نزولِ المطرِ أو الثلوجِ: **مظلة**

٢- طائرٌ ينقرُ جذوعَ الأشجارِ ويسْتَعْ عُشاً فيها: **نقارُ الخشب**

٣- حيوانٌ يمشي على **بطنِه**: **حية**

٤- عضوٌ يطيرُ به الطائر: **جناح**

التمرين الثاني:

أ: ترجم العبارات التالية، ثمْ أعرِب الكلمات التي تحتها خط.
— فاعل و مرفوع صفت و مرفوع

١- تسقطُ أسنان سماك القرش دائمًا و تنموُ أسنان جديدةً مكانها. و في بعض أنواعه تنمو

آلاف الأسنان في سنةٍ واحدةٍ.

دندانهای کوسه مدام می افتد و دندانهای جدیدی جای آنها رشد میکنند، و در بعضی از انواع آن، در یک سال هزاران دندان رشد میکنند

١- البطن: شکم

صفت و مرفوع

٢- يُعَدُّ الْحُوتُ^٢ الأَرْقَى أَكْبَرَ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ فِي الْعَالَمِ. يَلْعُجُ طُولُهُ ثَلَاثِينَ مِتْرًا وَ وزْنُهُ مِئَةً^٣
وَ سَبْعِينَ طُنًا^٤ تَقْرِيبًا.

نهنگ آبی بزرگترین موجود زنده دنیا محسوب میشود. طول آن بیش از ۳۰ متر و وزنش حدود ۱۷۰ تن است

مفعول و منصوب

٣- الْتَّمْسَاحُ لَا يَيْكِي عِنْدَ أَكْلِ فَرِيسَتِهِ، بَلْ عِنْدَمَا يَأْكُلُ فَرِيسَةً أَكْبَرَ مِنْ فَمِهِ، تُفْرِزُ عَيْونَهُ^٤
مفعول و منصوب
سَائِلًا كَانَهُ دُمْوَعُ.

تمساح زمان خوردن شکار گریه نمیکند، بلکه هنگامی که شکاری میخورد که از دهانش بزرگتر است، چشمانش مایعی ترشح میکنند که شبیه به اشک است

٤- الْفَرِيسَةُ: شکار، طعمه

٣- الْطَّنَّ: تن

٢- الْحُوتُ: نهنگ

١- يُعَدُّ: به شمار میرود

مجوّر به حرف جر

٤- لَهْجَاتُ نَوْعٍ وَاحِدٍ مِنَ الطِّيورِ تَخْتَلِفُ مِنْ مِنْطَقَةٍ إِلَى مِنْطَقَةٍ أُخْرَى.

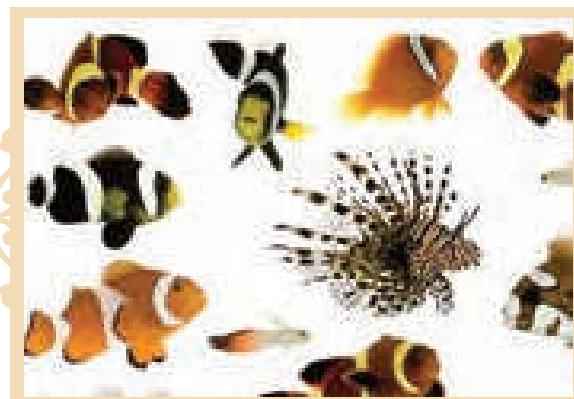
لهجه های یک نوع واحد از پرندگان، از منطقه ای به منطقه ای دگیر فرق میکند

فاعل و مرفوع

مضاف اليه و مجوّر
٥- يُقَدِّرُ الْعُلَمَاءُ أَنَوَاعَ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ فِي بِحَارِ الْعَالَمِ بِالْمَلاَيِّنِ . (يُقدّرُ: برآورد می کنند)

دانشمندان تعداد انواع موجودات زنده در دریاهای را میلیونها نوع براورد کرده اند

ب: عَيْنِ الفِعَلِ الْمُتَعَدِّيِّ مِنْ هَذِهِ الْأَفْعَالِ الَّتِي جَاءَتْ فِي الْجُمَلِ السَّابِقَةِ:

تسقطُ / يأكلُ / تختلفُ / يقدرُ

التمرينُ الثالثُ: ضَعِ الْمُتَرَادِفَاتِ وَالْمُتَضادَاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ.

أ. العَدَوَة / الْأَحْيَاء / الشَّمَال / الْأَعْلَى / تَكَلَّم / يَنْفَعُ / يَعْلَم / يَبْكِي

ب. الْمُبَارَاه / تَذَكَّر / أَدْرِي / يَبْتَدِئ / الْيَمِين / الصَّدِيق / الْقَاعَه / الْقِيَام / الْسَّيِئ

. ب.

. أ.

يَبْتَدِئ ≠ يَنْتَهِي

يَعْلَم = يَدْرِي

الْمُسَابَقَه = المَبَارَاه

يَضْحَكُ ≠ يَبْكِي

تَذَكَّر ≠ نَسِيَ

يَنْفَع ≠ يَضُرُّ

الشَّمَال ≠ الْيَمِين

الشَّمَال = الْيَسَار

أَدْرِي = أَعْلَم

الْأَحْيَا ≠ الْأَمْوَات

السَّيِئ ≠ الْحَسَن

الْعَدَوَه ≠ الصَّدَاقَه

الصَّدِيق ≠ الْعَدُو

الْاِبْتَعَاد ≠ الْتَّقْرُب

الْقَاعَه = الْصَّالَه

الْأَعْلَى ≠ الْأَسْفَل

الْقِيَام ≠ الْجُلوس

تَكَلَّم ≠ سَكَّت

الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: أَكْمَلْ تَرْجِمَةَ الْآيَاتِ وَالْحَدِيثِ، ثُمَّ عَيْنَ أَدَاءَ الشَّرِطِ وَفِعْلَ الشَّرِطِ، وَجَوابَهُ.

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

١- ﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ﴾ البقرة: ١٩٧

و هرچه را از کار نیک **انجام بد هید** ، خدا آن را می داند. (از آن آگاه است).

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

٢- ﴿إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنفُسِكُم﴾ الإسراء: ٧

اگر نیکی کنید، به خودتان **نیکی کرده** اید.

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

٣- ﴿إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلُ لَكُمْ فُرْقَانًا﴾ الأنفال: ٢٩

اگر از خدا پروا کنید، برایتان نیروی تشخیص حق از باطل **قرار میدهد**.

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

٤- مَنْ سَأَلَ فِي صِغَرِهِ، أَجَابَ فِي كَبَرِهِ. الإمام علي عليه السلام

هرکس در خردسالی اش بپرسد، در بزرگسالی اش **جواب میدهد**.

جواب شرط

فعل شرط

ادات شرط

٥- مَنْ زَرَعَ الْعُدُوانَ، حَصَدَ الْخُسْرَانَ. الإمام علي عليه السلام

هرکس دشمنی بکارد، **زیان درو میکند**

هرکس دشمنی کاشت، **زیان درو کرد**.

الَّتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِيمُ الْأَفْعَالِ فِي الْجُمْلِ التَّالِيَةِ؛ ثُمَّ عَيْنُ نَوْعَهَا وصِيغَتِهَا.

الْتَّرْجِيمَةُ الْفَارِسِيَّةُ	الْجُمْلَةُ الْعَرَبِيَّةُ
نويس	لا تَكْتُبْ عَلَى الْأَثَرِ التَّارِيْخِيِّ.
مساوي ميكنند	الْفَرِيقَانِ يَتَعَادَلَانِ مَرَّةً ثَانِيَةً.
پر شد	إِمْتَلَأَ الْمَلَعْبُ بِالْمُتَفَرِّجِينَ.
فكـرـ كـنـيدـ	رَجَاءً، فَكَرُوا قَبْلَ الْكَلَامِ.
ثبتـ كـرـدمـ	إِنِّي سَجَّلْتُ هَدَفِيـنـ.

صيغة الفعل	نوع الفعل
مفرد مذكر مخاطب	فعل نهي
مثنى مذكر غائب	فعل مضارع
مفرد مذكر غائب	ماضى
جمع مذكر مخاطب	فعل امر
متلکم وحده	ماضى

عربی یازدهم انسانی

الدُّرْسُ الرَّابِعُ

*الرَّحْمَنُ * عَلَمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ

عَلَمَهُ الْبَيَانَ

﴿الرَّحْمَنُ﴾ آرَحْمَنٌ: ۱ تا ۴

خدای بخشنده، قرآن را آموزش داد، انسان را آفرید، سخن
گفتن را به او آموخت.

مُفرَدات : واژگان	تَغَيِّر : دگرگون شد	ازدادَ : افزایش یافت
مِسْك : مُشك	(مضارع: يَتَغَيِّرُ)	(مضارع: يَزْدَادُ)
نَطَقَ : بر زبان آورد (مضارع: يَنْطِقُ)	دَخِيلَ : وارد شده	إشتَدَّ : شدّت گرفت
نَقلَ : منتقل کرد (مضارع: يَنْقُلُ)	ديباج : ابریشم	(مضارع: يَشْتَدُ)
وَفْقًا لِـ : بر اساسِ	شارَكَ : شرکت کرد	إشتَقَ : برگرفت (مضارع: يَشْتَقُ)
يَضْمُمُ : در بر می گیرد (ماضی: ضَمَّ)	(مضارع: يُشارِكُ)	انْضِمَام : پیوستن (انضمَّ، يَنْضَمُ)
	مُعَربَ : عربی شده	بَيَّنَ : آشکار کرد (مضارع: يُبَيِّنُ)

أَجْبُ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ مُسْتَعِينًا بِالنَّصْ .

- ١- لماذا ازدادت المفردات العربية في اللغة الفارسية بعد ظهور الإسلام؟
ازدادت المفردات العربية في اللغة الفارسية بسبب العامل الديني
- ٢- بعد أي حدث تاريخي اشتَدَّ نَقلُ الْكَلِمَاتِ الْفَارِسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ؟
بعد انضمام ايران الى الدوله الاسلاميه اشتَدَّ نَقلُ الْكَلِمَاتِ الْفَارِسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ
- ٣- من هو مؤلف «معجم المُعَربَاتِ الْفَارِسِيَّةِ» في اللغة العربية؟
الدكتور التونسي
- ٤- متى دخلت المفردات الفارسية في اللغة العربية؟
منذ عصر الجاهلي
- ٥- بِأَيِّ سَبِبٍ نُقلَتِ الْمُفَرَّدَاتُ الْفَارِسِيَّةُ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ؟
بسبب التجارة ودخول الايرانيين في العراق و اليمن
- ٦- أي شيء يجعل اللغة غريبة في الأسلوب والبيان؟
تبادل المفردات بين اللغات

■ اسم خاص (یعنی نام مخصوص کسی یا جایی) در زبان عربی «اسم عَلَم» نامیده می‌شود و معرفه به شمار می‌رود؛ مانند: هاشم، مریم، بغداد، بیروت و ... اسم عَلَم، مانند: عَبَّاسُ، كاظِمٌ و حُسَيْنٌ تنوین دارد، ولی نکره نیست؛ بلکه معرفه است.

■ سال گذشته با مبتدا و خبر آشنا شدید. گاهی خبر تنوین دارد؛ مثال: الْعِلْمُ كَنْزٌ. دانش گنج است. فَرِيقُنَا فَائِرٌ. تیم ما برنده است. در دو مثال بالا کنْز و فائِر تنوین دارند؛ اما نیازی به نکره معنا کردن نیست.

اَخْتِيرُ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ مَا يَلِي حَسَبَ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ التَّكْرَةِ.

۱ ﴿اللهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نورِهِ كِمْشَكَاهٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي

رُجَاجَةِ الزُّجَاجَةِ كَأَنَّهَا كَوَكْبُ دُرَيْيٌ﴾ آلنور : ۳۵

خداوند نور آسمانها و زمین است، نور او به مانند چراغدانی است که در آن چراغی است، آن چراغ در شیشه ای است، آن شیشه مانند ستاره ای درخشان است

﴿... أَرْسَلْنَا إِلَيْ فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ...﴾ المُزَمْلٌ : ۱۵ و ۱۶

به سوی فرعون فرستاده ای فرستادیم ، فرعون بر آن رسول شورید

﴿عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ، خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ. رَسُولُ اللهِ كِمْشَكَاهٍ﴾

عالی است که از علمش سود حاصل شود، بهتر از هزار عبادت کننده است

۱- الْمِشَكَاه: چراغدان ۲- الْدُّرَيْي: درخشان

تَرْجِمَةُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ (۱)

■ حروف «آن»: که و «گی، ل، لگی، حتی»: تا، برای اینکه بر سر فعل مضارع می‌آیند و در

معنای آن تغییر ایجاد می‌کنند؛ فعل‌هایی که دارای این حروف‌اند، در فارسی «مضارع التزامی»

ترجمه می‌شوند؛ مثال:

حَتَّىٰ يَحْكُمَ	تا داوری کند	يَحْكُمُ	داوری می‌کند
أَنْ يُحاوِلُوا	که تلاش کنند	يُحاوِلُونَ	تلاش می‌کنند
لِكَيْ تَفَرَّحُوا	تا شاد شوید	تَفَرَّحُونَ	شاد می‌شوید
لِيَجْعَلَ	تا قرار بدهد	يَجْعَلُ	قرار می‌دهد
كَيْ يَذْهَبُنَ	تا بروند	يَذْهَبُنَ	می‌روند

■ فعل مضارع دارای «لن» معادل «آنده منفي» در زبان فارسی است؛ مثال:

لَنْ تَنالُوا: دست نخواهید یافت   تَنالُونَ: دست می‌یابید

این حروف در انتهای فعل مضارع تغییراتی را ایجاد می‌کنند. (به جز در ساخت‌هایی

مانند يَفْعَلُنَ و تَفَعَّلُنَ)

﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكُرُّهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ﴾ آل‌بقرة: ۲۱۶ ۱

بس‌از چیزی بدتان باید و آن برای شما خوب باشد، و بسا چیزی را دوست داشته باشد و آن برای شما بد باشد

﴿... أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلْةٌ ...﴾ آل‌بقرة: ۲۵۴ ۲

از آنچه به شما روزی دادیم انفاق کنید قیل از آنکه روزی برسید که در آن نه خرید و فروشی باشد و نه دوستی ای
مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ الْإِجَابَةُ قَبْلَ أَنْ يَسْمَعَ وَالْمُعَارَضَةُ قَبْلَ أَنْ يَفْهَمَ وَالْحُكْمُ بِمَا لَا يَعْلَمُ.
الإمام الصادق علیه السلام

از اخلاق نادان قبول کردن پیش از آن که گوش بدهد و مخالفت پیش از آنکه بفهمد و حکم کردن

در چیزی که نمیداند، است

۱- آشنایی با این تغییرات، از اهداف آموزشی کتاب درسی نیست. ۲- رَزْقَ: روزی داد

۴- مُعَارَضَة: مخالفت

۳- خُلْة: دوستی

الْتَّمَارِينُ

التَّمَرِينُ الْأَوَّلُ: عَيْنِ الْجُمْلَةِ الصَّحِيحَةِ وَغَيْرِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ.

١- الْمِسْكُ عِطْرٌ يُتَحَدُّ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْغِزَلَانِ.

٢- الشَّرْشَفُ قِطْعَةٌ قُمَاشٌ تَوْضُعُ عَلَى السَّرِيرِ.

٣- الْعَرَبُ يَنْطَقُونَ الْكَلِمَاتِ الدَّخِيلَةِ طَبقَ أَصْلِهَا.

٤- فِي الْلُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ مِئَاتُ الْكَلِمَاتِ الْمُعَرَّبَةِ ذَاتُ الْأَصْوَلِ الْفَارِسِيَّةِ.

٥- أَلَّفُ الدُّكْتُورُ التُّونِجيُّ كِتَابًا يَضْمُنُ الْكَلِمَاتِ الْتُرْكِيَّةِ الْمُعَرَّبَةِ فِي الْلُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.

التَّمَرِينُ الثَّانِي: عَيْنِ الْعِبَارَةِ الْفَارِسِيَّةِ الْمُنَاسِبَةِ لِلْعِبَارَةِ الْعَرَبِيَّةِ.

٦ هر چه پیش آید خوش آید.

١ تَجْرِي الرِّياحُ بِمَا لَا تَشَهِي^١ السُّفْنُ.

٤ کم گوی و گزیده گوی چون دُر.

٢ الْبَعِيدُ عَنِ الْعَيْنِ بَعِيدٌ عَنِ الْقَلْبِ.

٥ گر صبر کنی ز غوره حلوا سازی.

٣ أَكْلُتُمْ تَمْرِي وَعَصَيْتُمْ أَمْرِي.

٣ نمک خورد و نمکدان شکست.

٤ خَيْرُ الْكَلَامِ مَا قَلَّ وَ دَلَّ.

٢ از دل برود هر آنکه از دیده رود.

٥ الْصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ.

١ برد کشتی آنجا که خواهد خدای وگر جامه بر تن درد ناخدای

٦ الْخَيْرُ فِي مَا وَقَعَ.

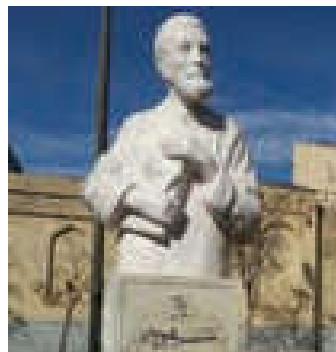
١- تَشَهِي: می خواهد، میل دارد

آلَّمَرِينُ الثَّالِثُ: أَجِبْ عَنِ الْأَسْئِلَةِ التَّالِيَةِ حَسَبَ الصُّورِ.

في أيٍّ بِلَادٍ تَقَعُ هَذِهِ الْأَهْرَامُ؟
تقع هذه الاهرام فى مصر

بِمَ يَدْهُبُ الطُّلُّابُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ؟
يذهبون الى المدرسه بحافله المدرسه

لِمَنْ هَذَا التَّمَاثُلُ؟
هذا التمثال لخيام

كَيْفَ الْجَوُّ فِي أَرْدَبِيلِ فِي الشَّتَاءِ؟
الجو بارد فى اردبيل فى الشتا

ما زَاهِدُ فَوْقَ النَّهَرِ؟
اشاهد بيت فوق النهر

هَلْ تُشَاهِدُ وَجْهًاً فِي الصُّورَةِ؟
نعم

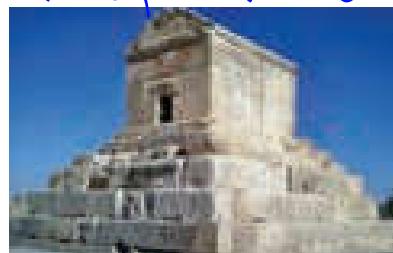
الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: أ : عَيْنِ التَّرْجِمَةِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ قَواعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ.

صداي عجيبی را شنیدم ✓ صداي عجیب را شنیدم.	١- سَمِعْتُ صَوْتاً عَجِيباً.
به روستایی رسیدم. ✓ به روستایی رسیدم.	٢- وَصَلَتُ إِلَى الْقَرْيَةِ.
نگاه به گذشته ✓ نگاهی به گذشته	٣- نَظَرْتُ إِلَى الْمَاضِ
بندگان درستکار ✓ بندگانی درستکار	٤- الْعِبَادُ الصَّالِحُونَ
دستبندی کنه ✓ دستبندِ کنه	٥- الْسَّوْاْرُ الْعَتِيقُ
تاریخ زرین ✓ تاریخی زرین	٦- الْتَّارِيخُ الْذَّهَبِيُّ

ب: تَرْجِمِ الْجُمَلِ التَّالِيَةِ حَسَبَ قَواعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ فِي مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطٍّ.

سَجَّلَتْ مُنَظَّمةُ اليُونِسْكُو مَسْجِدَ الْإِمَامِ وَ قُبَّةَ قَابُوسِ فِي قَائِمَةِ التِّرَاثِ الْعَالَمِيِّ.
سازمان یونسکو مسجد امام و گنبد کاووس را در لیست میراث جهانی ثبت کرد

قَبْرُ كُورُش يَجْذِبُ سُيَّاحاً مِنْ دُولِ الْعَالَمِ. حَدِيقَةُ شاهزاده قُرْبَ كِرْمَانَ جَنَّةٌ فِي الصَّحْرَاءِ.

مقبره کوروش گردشگرانی از
کشورهای دنیا را جذب میکند

مَعْبَدُ كُرْدُكُلا في مُحَافَظَةِ مازَنْدَرَانَ أَحَدُ الْآثارِ الْقَدِيمَةِ.

معبد کردکلا در استان مازندران یکی از آثار قدیمی است

— قَائِمَةُ التِّرَاثِ الْعَالَمِيِّ: لیست میراث جهانی

الَّتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: عَيْنِ الْكَلِمَةِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْفِعْلِ الْمَاضِي.

إِسْمُ الْفَاعِلِ	الْمَصْدَر	فِعْلُ الْأَمْرِ	الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ	الْفِعْلُ الْمَاضِي
☒ الْمُوَافِق	☐ الْتَّوْفِيق	☒ وَافِقٌ	☒ يُوَافِقُ	وَافِقٌ
☐ الْمُوَفِّق	☒ الْمُوَافِقَة	☐ وَفِقٌ	☐ يُوَفِّقُ	
☐ الْمُقَرِّب	☒ الْتَّقْرِب	☐ قَرِبٌ	☐ يُقَرِّبُ	تَقْرَبٌ
☒ الْمُتَقَرِّب	☐ الْتَّقْرِيب	☒ تَقْرَبٌ	☒ يَتَقَرَّبُ	
☒ الْمُتَعَارِف	☐ الْمُعَاوَفَة	☒ تَعَارَفٌ	☐ يَتَعَرَّفُ	تَعَارَفٌ
☐ الْمُعَرِّف	☒ الْتَّعَارُف	☐ إِعْرِفٌ	☒ يَتَعَارِفُ	
☒ الْمُشْتَغِل	☐ الْإِنْشِغال	☒ إِشْتَغِلٌ	☐ يَنْشَغِلُ	إِشْتَغَلٌ
☐ الْمُنْشَغِل	☒ الْإِشْتِغال	☐ إِنْشَغِلٌ	☒ يَشْتَغِلُ	
☐ الْمُتَفَتَّح	☐ الْإِسْتِفْتَاح	☒ إِنْفَتِحْ	☐ يَفْتَحُ	إِنْفَتَحَ
☒ الْمُنْفَتِح	☒ الْإِنْفِتَاح	☐ تَفَتَّحْ	☒ يَنْفَتِحُ	
☒ الْمُسْتَرِجِع	☐ الْإِرْتِجَاع	☒ إِسْتَرْجِعٌ	☒ يَسْتَرْجِعُ	إِسْتَرْجَعَ
☐ الْمُرْجِع	☒ الْإِسْتِرْجَاع	☐ راجِعٌ	☐ يَرْتَجِعُ	
☒ الْمُنْزَل	☐ الْنُّزُول	☐ إِنْزَلٌ	☐ يُنْزَلُ	نَزَلٌ
☐ الْتَّازِل	☒ الْتَّنْزِيل	☒ تَرْزُلٌ	☒ يُنَزِّلُ	
☐ الْأَكْرَم	☒ الْإِكْرَام	☒ أَكْرِمٌ	☒ يُكْرِمُ	أَكْرَمٌ
☒ الْمُكْرِم	☐ الْتَّكْرِيم	☐ كَرِمٌ	☐ يُكَرِّمُ	

آلَّا تَمْرِينُ السَّادِسُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

(فِعْلُ الْأَمْرِ)

۱- ﴿...فَاصْبِرُوا حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا...﴾ الْأَعْرَافُ: ۸۷

صَبَرَ كَنِيدْ تَا خَدَاوَنْدْ مِيَانْ مَا دَاوَرَى كَنَدْ

(الْمُضَافُ إِلَيْهِ)

۲- ...يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ ...﴿الْفَتْحُ: ۱۵﴾

مِيْخَاهَنْد سَخْنَ خَدَارَا تَغْيِيرَ دَهْنَدْ

(الْفَاعِلُ)

۳- ... مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ ...﴿الْمَائِدَةُ: ۶﴾

خَدَاوَنْد نَمِيْخَاهَد شَمَا رَا درَ وَضْعِيَتْ بَحْرَانِي قَرَارَ دَهَدَ

(الْفِعْلُ الْمَاضِيَ)

۴- ... لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ ...﴿آلِ عِمَرَانَ: ۱۵۳﴾

بَرَاءِي اِينَكَه دِيَگَر بَرَاءِي اِز دَسْت رَفْتَنْ چِيزِي نَارَاهَت نَشَوَيَدْ

(الْفِعْلُ الْمُضَارِعَ)

۵- ...لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ...﴿آلِ عِمَرَانَ: ۹۲﴾

بَهْ نِيكَى دَسْت نَخْواهِيدِ يَافتْ مَكْرَزَمانِي كَه اَز آنْچَه دَوْسْت مِيدَارِيدْ اِنْفَاقَ كَنِيدْ

۱- حَرَجٌ: حَالَتْ بَحْرَانِي   ۲- لِكَيْلَا: لِكَيْ+لا   ۳- فَاتَ: اِز دَسْت رَفَتْ   ۴- لَنْ تَنَالُوا: دَسْت نَخْواهِيدِ يَافتْ

عربی یازدهم انسانی

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا مَعَ

الصَّادِقِينَ﴾ التّوْبَة: ۱۱۹

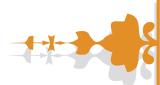
ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا پروا کنید و همراه راستگویان باشید.

طَنْطَة : بانگ (بانگ آرام نیایش)
عَاد : بازگشت (مضارع: يَعُودُ) = رَجَعَ
فَلْتَهُ اللُّسَانِ : لغزش زبان از
 نیندیشیدن «جمع: فَلَّاتٌ»
كَادَ يَغْرُقُ : نزدیک بود غرق بشود
كَبُرَ : بزرگ شد (مضارع: يَكْبُرُ)
«كَبُرَتْ خِيَانَةً : خیانت بزرگی
 است! كَبُرَ ≠ صَغِيرٌ
كَرَرَ : تکرار کرد (مضارع: يُكَرِّرُ)
كُلُّما : هرگاه
نَجْدَة : کمک = مُساعدة، نَصْر

(مضارع: يُنْكِرُ)
تَخَلَّصَ : رها شد (مضارع: يَتَخَلَّصُ)
تَظَاهَرَ بِ : به ... وانمود کرد
 (مضارع: يَتَظَاهِرُ)
حَدَثَ : سخن گفت (مضارع:
 يُحَدِّثُ) = كَلَمٌ، تَكَلَّمٌ
حَكَى : حکایت کرد (مضارع: يَحْكِي)
سَبَحَ : شنا کرد (مضارع: يَسْبُحُ)
صَاحِب : دوست «جمع: أَصْحَابٌ»
 = صَدِيق ≠ عَدُوٌ
صَفْحَة : یک روی چیزی
«صَفَحَاتُ الْوِجْهِ : همه جای چهره

أَخَذَ : شروع کرد، «أَخَذَ يُنَادِي»
 شروع کرد به صدا زدن»
إِسْتَطَاعَ : توانست (مضارع: يَسْتَطِيعُ)
أَسْرَعَ : شتافت (مضارع: يُسْرِعُ) = عَجِلَ
أَصْلَحَ : درست گرداند
 (مضارع: يُصْلِحُ) ≠ أَفْسَدَ
أَضْمَرَ : پنهان کرد (مضارع: يُضْمِرُ)
 = أَخْفَى ≠ أَظْهَرَ
إِلْتَزَام : پایبندی (الالتزام، يلتزم)
إِلْتَفَتَ : توجّه کرد (مضارع: يَلْتَفِتُ)
 «لَمْ يَلْتَفِتوا: توجّه نکردن»
أَنْكَرَ : دروغ دانست، انکار کرد

✗ ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرِسِ.

- ✓ ۱- حاولَ الرَّجُلُ الْكَثِيرُ الْمَعَاصِي أَنْ يُصْلِحَ نَفْسَهُ، فَلَمْ يَسْتَطِعْ فِي الْبِدَايَةِ.
- ✗ ۲- طَلَبَ الرَّجُلُ الْفَاضِلُ مِنَ الرَّجُلِ الْكَثِيرِ الْمَعَاصِي أَنْ يَلْتَزِمَ بِكُلِّ الْحَسَنَاتِ.
- ✓ ۳- إِمْتَنَعَ الرَّجُلُ الْكَثِيرُ الْمَعَاصِي عَنِ الدُّنُوبِ لِوَفَائِهِ بِالْعَهْدِ.
- ✗ ۴- كَادَ الشَّابُ الْكَذَابُ يَعْرَقُ عِنْدَمَا كَذَبَ لِلْمَرَّةِ التَّالِثَةِ.
- ✓ ۵- يَظْهِرُ الْكِذْبُ فِي فَلَّاتِ اللُّسَانِ وَ صَفَحَاتِ الْوِجْهِ.

اًمَا اَكْرَرْتُ فِعْلَ اُولَى مَضَارِعَ بَاشَدْ، تَرْجِمَةُ فِعْلِ دَوْمٍ چَكْوَنَهْ خَواهَدْ بُودَ؟ بِهِ مَثَالٌ دَقَّتْ كَنِيدْ.

أَفْتَشْ عَنْ مُعْجَمٍ يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ النُّصُوصِ.

دَنْبَالٌ فَرْهَنْگٌ لغْتَى مَىْ گَرْدَمْ كَهْ مَرَا درْ فَهْمِ مَتَوْنَ كَمَكْ كَنَدْ. (كَمَكْ مَىْ كَنَدْ)

أَشَاهِدُ طَالِبًا يَكْتُبُ تَمَارِينَ الدَّرْسِ فِي الصَّفِّ.

دانشآموزی را مَىْ بَيْنَمْ كَهْ تَمَرِينَهَايِ دَرْسَ رَا درْ كَلَاسَ مَىْ نَوِيْسَدْ.

مَضَارِعٌ + اَسْمَ نَكْرَهٍ + مَضَارِعٍ = مَضَارِعُ التَّزَامِيِّ يَا مَضَارِعُ اِخْبَارِيِّ

ترجمه

اَكْنَوْنَ بِهِ تَرْجِمَةُ جَمْلَةِ زِيرَ دَقَّتْ كَنِيدْ.

إِشْتَرِيْتُ الْيَوْمَ كِتَابًا قَدْ رَأَيْتُهُ مِنْ قَبْلِهِ.

امْرَوزَ كِتابِي رَا خَرِيدَمْ كَهْ قَبْلًا آنَ رَا دَيْدَه بُودَمْ. (دَيْدَه)

ماضِيٌّ + ماضِيٌّ = ماضِيٌّ بَعِيدٌ يَا ماضِيٌّ سَادِهٌ

ترجمه

تَذَكَّرُ: تَرْجِمَهُ هَنْرَ است و بَيْدَ در تَرْجِمَهُ بِهِ مَطَالِبُ بَسِيَارِيِّ مَانِندِ مَوْضُوعِ مَتنِ، قَرَائِنِ و قَوَاعِدِ زَبَانِ مَقْصِدِ تَوْجِهِ كَرَدْ.

إِخْتَيِرْ نَفْسَكَ: أَ : تَرْجِمْ هَذِهِ الْعِبَارَةَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ؛ ثُمَّ عَيْنْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ.

مَضَارِعُ مَنْفِيٍّ مَضَارِعُ مَنْفِيٍّ مَضَارِعُ مَنْفِيٍّ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ^۱ وَ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ^۲ وَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ رَ

مَضَارِعُ مَنْفِيٍّ مَجْهُولٍ مَضَارِعُ مَنْفِيٍّ مَجْهُولٍ
مِنْ صَلَاتٍ لَا تُرْفَعُ^۳ وَ مِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ. (مِنْ تَعْقِيبَاتِ صَلَاتِ الْعَصْرِ)

خداوندا به تو پناه میبرم از نفسی که سیر نمیشود، و از قلبی که فروتنی نمیکند و از علمی که سودی نمیرساند و از نمازی که بالا نمیرود و دعاایی که شنیده نمیشود

بِ: مَيْزِ الْأَفْعَالِ الْمُتَعَدِّيَةِ مِنْ: يَهْدِي / كَفَرُوا / قَرَأْتُ / جَلَسْنَا

1- لا تَشْبَعُ: سیر نمیشود   2- لا يَخْشَعُ: فروتنی نمیکند   3- لا تُرْفَعُ: بالا برده نمیشود (بالا نمیرود)

الْتَّمَارِين

الْتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ مُعَجَمِ الدَّرِسِ تُنَاسِبُ التَّوْضِيحاَتِ التَّالِيَّةَ؟

كاد يغرق	١- ما كَانَ يَعْرُفُ السُّبَاحَةَ، فَصَرَخَ النَّجْدَةَ، النَّجْدَةَ:
أضمر	٢- أَخْفَى شَيْئًا، وَ جَعَلَهُ بَعِيدًا عَنِ الْأَنْظَارِ:
أنكر	٣- حَسِبَهُ كِذْبًا، وَ مَا قِيلَهُ:
ـ	٤- عَمِلَ عَمَلاً عِدَّةَ مَرَّاتٍ:
ـ	٥- أَصْبَحَ كَبِيرًاً:
ـ	

الْتَّمَرِينُ الثَّانِي: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

ـ	مِبْدَا فاعل
ـ	١- آَعْلَمُ نُورٍ وَ ضِياءً يَقْذِفُهُ اللَّهُ فِي قُلُوبِ أُولَائِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
ـ	دانش نور و روشنایی است که خداوند در دل دوستانش می اندازد
ـ	ـ ٢- لَا تَغْتَرُوا بِصَلَاتِهِمْ وَ لَا بِصِيامِهِمْ ... وَ لَكِنْ اخْتِبِرُوهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ أَدَاءِ
ـ	الأَمَانَةِ. الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
ـ	

فریب نمازو و روزه شان را نخورید بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بیازماید

ـ ٣- لَا تَسْتَشِرِ الْكَذَابَ فَإِنَّهُ كَالسَّرَابِ يُقَرِّبُ عَلَيْكَ الْبَعِيدَ وَ يُبَعِّدُ عَلَيْكَ الْقَرِيبَ.

(اسم المبالغة) أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

با دروغگو مشورت نکن زیرا او مانندی سراب است، دور را به تو نزدیک و نزدیک را به تو دور

ـ ٤- يَبْلُغُ الصَّادِقُ بِصِدْقِهِ مَا لَا يَبْلُغُهُ الْكَاذِبُ بِالْاحْتِيَالِ^٦. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ (الفاعل)

انسان راستگو به وسیله راستگویی به جایی رسد که دروغگو با فریبکاری خود بدان نرسد

ـ ٥- لَا تُحَدِّثِ النَّاسَ بِكُلِّ مَا سَمِعْتَ بِهِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

هرچه راشنیدی برای مردم بازگو مکن

ـ ٣- لَا تَغْتَرُوا: فریب نخورید ـ ١- السُّبَاحَةُ: شنا کردن

ـ ٦- الْاحْتِيَالُ: فریبکاری ـ ٤- يُقَرِّبُ: نزدیک می سازد

الْتَّمْرِينُ الْثَالِثُ: عَيْنُ الْكَلِمَةِ الْغَرِيَّةِ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ مَعَ بَيَانِ السَّبَبِ.

- سه تای دیگر عضو صورت هستند
- سه تای دیگر در میوه یافت میشوند
- سه تای دیگر حیوان هستند
- سه تای دیگر جهت رانشان میدهند
- سه تای دیگر مربوط به تلفن همراه هستند
- سه تای دیگر به معنی دوستان هستند
- ۱- الْفُنُون الْخَدّ الْقَم الْلِسَان
- ۲- الْقِسْر الْلُّب الْغَاز النَّوْي
- ۳- التَّعْلَب الْكَلْب الْمَرَح الْحِمَار
- ۴- الْيَمِين الْطَّنَان الْشَّمَال الْأَمَام
- ۵- الْصَّلَاة الْشَّرِيَّة الْرَّصِيد الْجَوَال
- ۶- الْأَحِبَّة الْأَصْدِقَاء الْأَصْحَاب الْإِضَاعَة

الْتَّمْرِينُ الرَّابِعُ: أ : تَرْجِمِ الْجُمَلَ التَّالِيَّةَ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَطْلُوبِ مِنْكَ.

- ۱- سافرْتُ إِلَى قَرِيَّةٍ شَاهَدْتُ صورَتَهَا أَيَّامَ صِغْرِيٍّ.
(المَجُورَ بِحَرْفِ جَرٍ وَالْمَفْعُولَ)
- ۲- عَصَفَتْ رِيَاحٌ شَدِيدَةٌ خَرَبَتْ بَيْتاً جَنْبَ شَاطِئِ الْبَحْرِ.
(الْمَفْعُولَ وَالْمُضَافُ إِلَيْهِ)
- بادهای شدیدی وزید که خانه‌ای را در کنار ساحل دریا خراب کرد
- ۳- وَجَدْتُ بَرَنَامِجاً يُسَاعِدُنِي عَلَى تَعْلِمِ الْعَرَبِيَّةِ.
(الْمَفْعُولَ وَالْمُضَافُ إِلَيْهِ)
- برنامه‌ای را یافتم که در یاد گیری عربی کمک میکند
- ۴- الْكِتَابُ صَدِيقٌ يُنِقِّذُكَ مِنْ مُصِيبَةِ الْجَهَلِ.
(الْمُبْتَدَأُ وَالْخَبَرُ)
- كتاب دوستی است که از بلای نادانی نجات میدهد
- ۵- يُعْجِبُنِي عِيدٌ يُفْرَحُ فِيهِ الْفُقَرَاءُ.
(الْجَمَعُ الْمُكَسَّرُ وَ نُونُ الْوِقَائِيَّةِ)
- شگفت زده میکند مرا، عیدی که در آن فقر اشادی میکند
- ب: عَيْنِ الْفِعْلِ الْمُتَعَدِّيِّ مِنْ هُذِهِ الْأَفْعَالِ الَّتِي جَاءَتْ فِي الْجُمَلِ السَّابِقَةِ:
- سافرْتُ / شاهَدْتُ / عَصَفَتْ / خَرَبَتْ

۱- برنامچ: برنامه

عربی یازدهم انسانی

الدَّرْسُ السَّادِسُ

إِرْحَمُوا عَزِيزًا ذَلِّ، وَغَنِيًّا أَفْتَقَرَ، وَعَالِمًا

ضَاعَ بَيْنَ جُهَالٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

دلسوzi کنید بر ارجمندی که خوار شده، و دارایی که ندار شده، و
دانایی که میان نادان ها تباہ شده است.

مُضْرٌ : نام قبیله‌ای

مَكْرُمَةٌ : بزرگواری «جمع: مَكَارِم»

مَكْرُوبٌ : اندوهگین

مُلْكٌ : پادشاهی

يَحْمِي: پشتیبانی می‌کند (ماضی: حَمَى)

يُطْعِمُ: خوراک می‌دهد (ماضی: أَطْعَمَ)

يُعِينُ : کمک می‌کند (ماضی: أَعَانَ)

= ساعَدَ، نَصَّرَ

يُفَرِّجُ عَنِ الْمَكْرُوبِ : اندوه غمگین

را می‌زداید (ماضی: فَرَّاجَ ...)

ذَلٌّ : خوار شد (مضارع: يَذَلُّ)

رَدَّ : برگردانید (مضارع: يَرُدُّ)

سَايِقٌ : پیشستاز

سَلَامٌ : آشتی = صُلح ≠ حَرْبٌ

شَدَائِيدٌ : گرفتاری‌ها، سختی‌ها

صَفَيْيٌ : برگزیده «جمع: أَصْفَيَاء»

ضَاعَ : تباہ شد، گم شد (مضارع: يَضِيعُ)

عِرْضٌ : ناموس، آبرو «جمع: أَعْرَاضٌ»

فَكَّ : باز کرد، رها کرد (مضارع: يَفْكُّ)

لَا تَزَالُ : پیوسته

أَجَوَدُ : بخشندہ‌تر، بخشندہ‌ترین

أَحْتَقَرَ : خوار شد (إِحْتَقَرَ، يَحْتَقِرُ)

أَسَرَّ : اسیر کرد (مضارع: يَأْسِرُ)

أَسْلَمَ : مسلمان شد (مضارع: يُسْلِمُ)

أَسْرَى : اسیران «مفرد: أَسِير»

أَطْلَقَ : رها کرد (مضارع: يُطْلِقُ)

إِفْتَقَرَ : فقیر شد (مضارع: يَفْتَقِرُ)

أَهْلُ : خانواده = أَسْرَة

خَائِبٌ : نالمید

خَصْلَةٌ : ویژگی «جمع: خِصال»

✗ ✓

عَيْنُ الصَّحِيحَ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

١- قال عَدِيٌّ يا أختي، إِنِّي رَأَيْتُ خِصالاً مِنْ هَذَا الرَّجُلِ تُعْجِبُنِي.

٢- فَلَمَّا أَطْلَقَ النَّبِيُّ ﷺ سَقَانَةً، عادَتْ إِلَى أَخِيهَا.

٣- كَانَ حَاتِمٌ يَرُدُّ مَنْ أَتَاهُ فِي حَاجَةٍ خَائِبًاً.

٤- حَاتِمُ الطَّائِيُّ مَعْرُوفٌ بِالْكَرِمِ.

٥- أَسِرَتْ سَقَانَةً فِي غَزَوَةِ أُحْدٍ.

اَخْتِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمُ الْآيَتَيْنِ وَالْحَدِيثَ حَسَبَ قَواعِدِ الدَّرِسِ.

﴿لَا تَحْرَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ التَّوْبَة : ٤٠ ١

ناراحت نباش، همانا خداوند با ما است

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ﴾ الرَّعْد : ١١ ٢

همانا خداوند سرنوشت - هیچ قومی را تغییر نمیدهد مگر آنکه خودشان تغییر دهند ... لا تَظْلِمْ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمْ وَأَحْسِنْ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسَنَ إِلَيْكَ. إِلَامُ عَلَيْهِ الْمُبَارَكَةُ ٣

ظلم نکن، همانطور دوست نداری به تو ظلم شود، و نیکی کن همانگونه دوست داری به تو نیکی شود

چند نکته:

■ نکته (۱) : فعل نهی همان فعل مضارع است.

■ نکته (۲) : ترجمه فعلی مانند «لِيَعْلَمُوا» فقط در جمله و در متن امکان پذیر است؛

مثال:

تَكَلَّمْتُ مَعَ أَصْدِقَائِي لِيَعْلَمُوا كَيْفَ يُمْكِنُ لَهُمْ أَنْ يَنْجُحُوا فِي بَرَامِجِهِمْ.

با دوستانم سخن گفتم تا بدانند چگونه برایشان امکان دارد که در برنامه هایشان موفق شوند.

قالَ الْمُدِيرُ: إِنَّ الِامْتِحَانَاتِ تُسَاعِدُ الطُّلَابَ لِتَعْلِمِ دُرُوسِهِمْ فَلْيَعْلَمُوا ذَلِكَ وَ عَلَيْهِمْ أَنْ لَا يَخافُوا مِنْهَا.

مدیر گفت: آزمونها دانش آموزان را برای یادگیری درس هایشان کمک می کند و باید این را بدانند و بر آنان لازم است که از آن نترسند.

■ نکته (۳) : حرف «لِ» بر سر ضمیرها به «لَ» تبدیل می شود؛ مثال:

لَهُ، لَهَا، لَهُمْ، لَهُنَّ، لَهُمَا، لَكَ، لَكِ، لَكُمْ، لَكُنَّ، لَكُمَا، لَنَا.

در «لِی» این گونه نیست.

■ نکته (۴) : تاکنون با دو نوع حرف «لِ» آشنا شده‌اید، یکی بر سر اسم (ضمیر نیز اسم محسوب می‌شود) و دیگری بر سر فعل مضارع می‌آید؛ تشخیص معنای هر یک فقط داخل متن امکان دارد:

۱- «لِ» به معنای «مالِ، از آنِ» مانند «لِمَنْ تُلَكَ الشَّرِيقَةُ؟»؛ یعنی «آن سیم کارت مالِ کیست؟».
 «لِ» به معنای «برایِ» مانند «إِشْتَرَيْتُ حَقِيقَةً لِلسَّفَرِ»؛ یعنی «چمدانی برای سفر خریدم».
 «لِ» به معنای «داشتِنِ» مانند «لِي شَهَادَةٌ فِي الْحَاسُوبِ»؛ یعنی «مدرک رایانه دارم».

۲- «لِ» به معنای «بایدِ» مانند «لِتَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ»؛ یعنی «باید به خدا توکل کنیم».
 «لِ» به معنای «تاِ» مانند «ذَهَبْتُ إِلَى الْمَتْجَرِ لِاشْتَرِي بَطَارِيَةً لِجَوَالِيِّ»؛ یعنی «به مغازه رفتم تا باتری برای تلفن همراهم بخرم».

حرف «لِ» پس از حرف‌هایی مانند «وَ، فَ» معمولاً ساکن می‌شود؛ مثال:
 فَ + لِ + يَعْمَلُ = فَلِيَعْمَلُ: پس باید انجام دهد.

اِخْتَيِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْعِبَاراتِ التَّالِيَةَ حَسَبَ الْقَوَاعِدِ.

۱) ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الفاتحة: ۲ ستایش برای پروردگار جهانیان است

۲) بُعِثَ النَّبِيُّ لِيَهْدِيَ النَّاسَ.

۳) لِنَسْتَمِعُ إِلَى الْكَلَامِ الْحَقِّ.

۴) لِمَنْ هُذِهِ الْجَوازاتُ؟

الْتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ مِنْ كَلِمَاتِ مُعَجَمِ الدَّرِسِ.

خائب .....
إفتقر .....
مكروب .....
أهل .....
يطعم .....

- ١- الَّذِي لَا رَجَاءَ لَهُ لِلنَّجَاحِ فِي هَدَفِهِ:
- ٢- أَصْبَحَ فَقِيرًا وَ لَا ثَرَوَةَ لَهُ:
- ٣- الَّذِي حُزْنُهُ كَثِيرٌ:
- ٤- الْأُسْرَةُ وَ الْأَقْرِبَاءُ:
- ٥- أَعْطَاهُ الطَّعَامَ:

الْتَّمَرِينُ الثَّانِي: أَكْمِلْ تَرْجِمَةَ الْآيَاتِ، ثُمَّ عَيْنِ الْمَطْلوبَ مِنَكَ.

الْمَجْرُورَ بِحَرْفِ جَرٍ

..... بِاِنْدِ اِنْفَاقِ كَنْدِ

وَ لَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

سخنshan تو را ..... ناراحت نکند ..... الْفَاعِلَ ؛ زیرا ارجمندی، همه از آن خداست.

وَ لَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكُرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ...)

و از آنچه نام خدا بر آن ..... خوانده نشده ..... نخورید. نائِبُ الْفَاعِلِ وَ الْمُضَافُ إِلَيْهِ

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَيْنَا هَا ...)

آیا مگر به آسمان بالای سرشان گاه نکردند که چگونه آن را ساخته ایم؟! الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ وَ صِيغَتُهُ

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبِلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ...)

آیا ..... نمیدانستند ..... که تنها خداست که از بندگانش توبه را می پذیرد؟ الْجَارُ وَ الْمَجْرُورُ

وَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ رُسُلِهِ وَ لَمْ يُفْرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتَيْهِمْ

أَجْرَهُمْ ...)

و کسانی که به خدا و فرستادگانش ایمان آورده اند و میان هیچ یک از آنان ..... فرقی نگذاشتند
الْمَفْعُول

[خدا] مزدهایشان را به آنها خواهد داد.

١- ذُو سَعَةٍ: توانمند سَعَةٍ: توانمندی ٢- بَيْنَا: ساختیم ٣- يُؤْتَی: می دهد ٤- أجور: مزدها «مفرد: أجْرٌ»

آلَّتَّمْرِينُ الْثَالِثُ: إِقْرَأِ الْآيَاتِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ انتَخِبِ التَّرْجِمَةَ الصَّحِيحَةَ.

۱- ﴿... عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ آیٰ عمران: ۱۲۲

الف) مؤمنان تنها باید بر خدا توکل کنند.

ب) مؤمنان فقط به خدا توکل می کنند.

۲- ﴿قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا...﴾ آیٰ الحُجُّرات: ۱۴

بادیه نشینان گفتند: ...

الف) ... «ایمان می آوریم». بگو: «ایمان نمی آورید؛ بلکه بگویید: در سلامت می مانیم».

ب) ... «ایمان آوردیم». بگو: «ایمان نیاورده اید؛ بلکه بگویید: اسلام آوردیم».

۳- ﴿أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ...﴾ آیٰ الزُّمُر: ۵۲

الف) آیا ندانسته اند که خدا روزی را برای هر کس بخواهد، می گستراند؟

ب) آیا نمی دانند که خدا روزی را برای هر کس بخواهد، فراوان می کند؟

۴- ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَّْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ﴾ سورهُ الإخلاص

بگو: او خداوند یکتاست، خدا بی نیاز است ...

الف) ... نمی زاید و زاده نمی شود و کسی همانندش نیست.

ب) ... نزاده و زاده نشده و کسی برایش همتا نبوده است.

۴- الْكُفُوْ: همتا

۳- وَلَدَ: زایید (مضارع: يَلِدُ)

۲- الْصَّمَدَ: بی نیاز

۱- أَسْلَمَ: اسلام آورد

۵- ﴿... فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ * الَّذِي أَطْعَمَهُمْ^۱ مِنْ جَوْعٍ^۲ وَآمَنَهُمْ^۳ مِنْ حَوْفٍ﴾

سورة قُرْيٰش

پس پروردگار این خانه را...

- (الف) ... می‌پرسند؛ زیرا در گرسنگی خوراکشان داد و از ترس [دشمن] در امان نهاد.
- ✓ ب) ... باید بپرسند، همان که در گرسنگی خوراکشان داد و از بیم [دشمن] ایمنشان کرد.

۳- آمن: ایمن کرد، ایمان آورد

۲- الْجُوع: گرسنگی

۱- أَطْعَمَ: خوراک داد

الَّتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمُ الْجُمَلَ حَسَبَ قَواعِدِ الدَّرْسِ، ثُمَّ عَيِّنْ صِيغَةً الْأَفْعَالِ فِيهَا.

- ١- لا تَرْجِعْ إِلَى بَيْتِكَ: مفرد مذكر مخاطب به سوى خانه ات بازنگرد
- ٢- لَمْ يَرْجِعْ صَدِيقِي: مفرد مذكر غائب دوست من بازنگشت
- ٣- أَخْواطِي لَمْ يَرْجِعْنَ: جمع مونث غائب خواهرانم بازنگشتند
- ٤- لَا يَرْجِعْ صَدِيقِي: مفرد مذكر غائب دوستم نباید بازگردد
- ٥- أُخْتِي لَا تَرْجِعُ: مفرد مونث غائب خواهرم بازنمی گردد

الَّتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: اِنْتَخِبِ الْجَوابَ الصَّحِيحَ.

- ١- أنا ..... في السَّنَتَيْنِ الْمَاضِيَتَيْنِ. لَمْ أُسافِرَ لِكَيْ أُسافِرَ
- ٢- عَلَيْكِ بِالْمُحاوَلَةِ، وَ ..... في حَيَاةِكَ. أَنْ تَيَأسَ كَيْ تَيَأسَ
- ٣- أُرِيدُ ..... إِلَى سُوقِ الْحَقَائِبِ. أَنْ أَذْهَبَ لَمْ أَذْهَبَ
- ٤- هُوَ ..... إِلَى الْمَلْعَبِ غَدَارًا. لَنْ يَرْجِعَ مَارَجَعَ
- ٥- مَنْ ..... يَنْجَحُ فِي أَعْمَالِهِ. لَا يَجْتَهِدُ يَجْتَهِدُ

الْتَّمَرِينُ السَّادِسُ: عَيْنِ الْبَيْتِ الْفَارِسِيِّ الَّذِي يَرْتِبُ بِالْحَدِيثِ فِي الْمَعْنَى.

الف

١- الْمُؤْمِنُ قَلِيلُ الْكَلَامِ كَثِيرُ الْعَمَلِ. إِلَمَامُ الْكَاظِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ب

٢- الْعَالَمُ بِلَا عَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِلَا ثَمَرٍ. رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

هـ

٣- أَمْرَنِي رَبِّي بِمُدَارَةِ النَّاسِ كَمَا أَمْرَنِي بِأَدَاءِ الْفَرَائِضِ. رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و

٤- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. إِلَمَامُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

د

٥- الدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَيَوْمٌ عَلَيْكَ. إِلَمَامُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

جـ

٦- خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا. رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تازندگ تو جهان شود پر (نمایی کنجکاوی)

الف) کم کوی و کزیده کوی چون در

کابدی دارد و جائیش نیست (امیر خسرو دھلوی)

ب) علم کردن اعمال ثانیش نیست

هم لایق دشمن است و هم لایق دوست (سعدی)

ج) اندازه گنکه دارکه اندازه نکوست

چرخ بازیکر ازین بازیچه ها بسیار دارد (فاطم معاصم فراهانی)

د) روزگارست آن که که عزت دهد که خواردارد

با دستان مردست با دشمنان مارا (حافظ)

هـ) آسایش دوکیتی تفسیر این دو حرف است

بهراز آن دوست که نادان بود (نمایی کنجکاوی)

و) دشمن دانا که غم جان بود

عربی یازدهم انسانی

﴿...لَيْسَ لِإِنْسَانٍ إِلَّا مَا سَعَى﴾

آلثجم: ۳۹

انسان چیزی جز آنچه را تلاش کرده است، ندارد.

عَمِيَاءٌ : كور (مؤنث)
 «مذكُرٌ: أَعْمَى / جمع: عُمْيٌ»
 مُصَابٌ بِـ : دچار
 مَعَ أَنَّ : با اينکه
 مُعَوَّقٌ : معلول، جانباز
 واجَهَ : رو به رو شد
 (مضارع: يُواجِهُ)
 هَزِيمَةٌ : شکست دادن، شکست
 يُسْرَىٰ : چپ = يسار ≠ يمين

حِزَامٌ : کمر بند
 «جمع: أَحْزِمَةٌ»
 حُمَّىٌ : تب
 رَسَامٌ : نقاش
 رَغْمٌ : با وجود
 سَعَىٌ : تلاش کرد
 (مضارع: يَسْعَىٰ) = جَدَّ، اجْتَهَدَ، حَاوَلَ
 شَلَلٌ دِمَاغِيٌّ : فلج مغزی
 صَمَاءٌ : کر (مؤنث)
 «مذكُرٌ: أَصَمٌ / جمع: صُمٌّ»
 طَبَاشِيرٌ : گچ نوشтар

أَخِيرًا : سرانجام
 أَصْبَيْثُ : دچار شد ← (أصابَ، يُصِيبُ)
 أَطْرَافٌ : دست و پا و سر
 أَطْرَافُهُ الْأَرْبَعَةُ : دستها و پاهایش
 أَعْجَوبَةٌ : شگفت انگیز
 «جمع: أَعْجَيْبٌ»
 الْقَىٰ : انداخت (مضارع: يُلْقِي)
 الْقَىٰ مُحَاضَرَةً : سخنرانی کرد
 بَكْمَاءٌ : لال (مؤنث)
 «مذكُرٌ: أَبْكَمٌ / جمع: بُكْمٌ»
 حُرُوفُ الْهِجَاءِ : حروف الفباء

أَحِبُّ عَنِ الْأَسْئِلَةِ التَّالِيَةِ حَسَبَ نَصَّ الدَّرْسِ.

١- كم سنة كان عمر آذريزدي عندما كان عاملاً بسيطاً؟

فى سن العشرين من عمره

٢- أي مشكلة قادرة على هزيمة المتكفل على الله؟

مشكلة قادر على هزيمه المتوكل على الله

٣- متى أصبحت هيلين كيلر معروفة في العالم؟

لما بلغت العشرين من عمرها

٤- كم كتاباً ألفت «هيلين كيلر»؟

[مانية عشر كتابا]

٥- ما اسم كتاب كريستي براون؟

قدمي اليسرى

لَيْسَ يعني «**نیست**»؛ مثال:

﴿...يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ﴾ آل عمران : ١٦٧

با دهانهایشان چیزی را می‌گویند که در دل‌هایشان نیست و خدا به آنچه پنهان می‌کند داناتر است.

وقتی این افعال بر سر جمله اسمیه (که از مبتدا و خبر «ظاهر» تشکیل می‌شود) می‌آیند،

خبر را منصوب می‌کند؛ مثال:

الْبُسْتَانُ جَمِيلٌ. صَارَ الْبُسْتَانُ جَمِيلًا.

فعل ناقص   اسم فعل ناقص و مرفوع   خبر فعل ناقص و منصوب   مبتدا و مرفوع

٢ ١
إِخْتِيرْ نَفْسَكَ (١): عَيْنِ اسْمَ الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ وَ خَبَرَهَا.

فعل ناقصه ۱- کان رسول الله ﷺ اسوہ حسنۃ للعالمین. رسول خدامونه خوبی برای جهانیان بود

فعل ناقصه ۲- صار کل مکان مملوء بالازهار الجميلة همه جا پراز شکوفه های زیبا شده است

فعل ناقصه ۳- أصبح الشاتم نادماً مِنْ عَمَلِهِ الْقَبِحِ. دشنام گو، از کار زشت خود پشیمان شد

فعل ناقصه ۴- لَيْسَ الْكاذِبُ مُحْتَرِمًا عِنْدَ النَّاسِ.

فعل ناقصه ۵- أَلَيْسَ الصَّابِرُ مِفتَاحَ الْفَرَجِ؟

۱- «اسم افعال ناقصه» فقط در حالت ظاهر تدریس شده و «خبر مقدم» نیز تدریس نشده است.

إِخْتَيْرْ نَفْسَكَ (٢)؛ تَرِجمْ هَذِهِ الْآيَاتِ.

﴿وَ كَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَ الزَّكَاةِ﴾ مريم : ٥٥

١

خانواده اش را به نمازو زکات امر میکرد

﴿وَ أَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولاً﴾ الأسراء : ٣٤

٢

به عهد - خود - وفا کنید، همانا عهد مورد سوال واقع میشود

﴿... يَقُولُونَ بِالْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ الفتح : ١١

٣

با زبانهایشان **لیلی** میگویند که در قلبشان نیست

﴿لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَ إِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلْسَّائِلِينَ﴾ يوسف : ٧

٤

از همانا در - داستان - یوسف و برادرانش نشانه هایی برای پرسشگران بوده است

﴿وَ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءَ فَأَلَّفَ^٣ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ

٥

﴿بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾ آل عمران: ١٠٣

نعمت هایتان از طر **ل** خدا را یاد کنید، هنگامی که دشمن بودید میان دلهایتان الفت و **ل** دیکی ایداد کرد، و به نعمت او برادر یکدیگر شدید

۳ - آلف: همدل کرد، به هم پیوست

۲ - آیات: نشانه ها

۱ - أَوْفُوا: وفا کنید

الَّتَّمَارِين

الَّتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ: عَيْنِ الْجُمْلَةِ الصَّحِيحَةِ وَغَيْرِ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ.

- ١- الْطَّبَاشِيرُ مَادَّةٌ بَيْضَاءُ أَوْ مُلَوَّنَةٌ يُكْتَبُ بِهَا عَلَى السَّبُورَةِ وَمِثْلِهَا:
- ٢- الْأَبَكُمُ مَنْ لَا يَسْتَطِعُ أَنْ يَتَكَلَّمَ، وَمُؤْتَهُ «بَكْمَاءً»:
- ٣- الْأَصْمُ مَنْ لَا يَسْتَطِعُ أَنْ يَرَى، وَمُؤْتَهُ «صَمَاءً»:
- ٤- إِرْفَاعُ حَرَارَةِ الْجِسْمِ مِنْ عَلَائِمِ الْمَرَضِ:
- ٥- شَمُّ الْقِطْ أَقَوَى مِنْ شَمُّ الْكَلْبِ:

الَّتَّمَرِينُ الثَّانِي: تَرْجِيمُ الْجُمْلَ الْتَّالِيَةَ.

حَوْابَهَا يَمِّ رَا مِينُو شَتَمْ رَوْيِ دِيَوَارِ مِينُو يِسَدْ

- ١- كُنْتُ أَكْتُبُ إِجَابَاتِي.
- ٢- مَنْ يَكْتُبْ يَنْجَحْ.
- ٣- لَا تَكْتُبْ عَلَى الشَّجَرِ.
- ٤- كَانُوا يَكْتُبُونَ رَسَائِلَ.
- ٥- لَمْ يَكْتُبْ فِيهِ شَيْئًا.
- ٦- أَخَذْتُ كِتَابًا رَأَيْتُهُ كِتابَى كَهْ دِيدَمْ رَا گَرْفَتَمْ
- ٧- يُكْتَبُ مَثْلُ عَلَى الْجِدارِ.
- ٨- قَدْ كَتَبَ عَلَى اللَّوْحِ رَوْيِ تَخْتَهِ نُوشَتِهِ شَدَهِ اسْتَ
- ٩- أَكْتُبْ بِخَطٍّ وَاضِحٍ.
- ١٠- سَأَكْتُبُ لَكَ الإِجَابَةَ جَوابَ رَا بَرَايِ تو خَواهَمِ نُوشَتِ
- ١١- لَنْ أَكْتُبْ جُمْلَةً.

التمرين الثالث: ترجم الآية والأحاديث، ثم عين المطلوب منك.

١- ﴿وَلَا تَيَأسُوا مِنْ رَوْجٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَيَأسُ مِنْ رَوْجِ الْقَوْمِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ﴾ يوسف: ٨٧

از رحمت خدا نامید نشويده همانا فقه کافران از رحمت خداوند نامید. الجار وال مجرور ميشوند

٢- لَيْسَ الْحَلِيمُ مَنْ عَجَزَ فَهَاجَمَ، وَإِذَا قَدَرَ أَنْتَقَمَ، إِنَّمَا الْحَلِيمُ مَنْ إِذَا قَدَرَ عَفَا، وَكَانَ

الْحَلْمُ غَالِبًا عَلَى كُلِّ أَمْرٍ. الإمام علي عليه السلام

اسم كان خبر كان

٣- مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ، فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ. الإمام الكاظم عليه السلام

کسى که ناتوان شود هموم برد و نتون قدرت یابد انتقام گیرد بردار نیست، بلکه

[بردار کسى است که قدرت داشته باشد اما گذشت کند و برداری بر تمامی امور او غالب باشد

٤- أَعَظُمُ الْبَلَاءِ انْقِطَاعُ الرَّجَاءِ. الإمام علي عليه السلام

مبتدا خبر

٥- مَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ ذَلَّ لَهُ الصَّعَابُ. الإمام علي عليه السلام

کسى که میخواهد قوی ترین مردم باشد، باید بر خدا توکل کند

بارگترین بد، قطع اميد است

ما - مفرد مذكر غائب ما - مفرد مذكر غائب

نوع الفعل و صيغته

٥- مَنْ تَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ ذَلَّ لَهُ الصَّعَابُ. الإمام علي عليه السلام

کسى که بر خدا توکل کند، سختی ها بر او کو ميشوند

١- الرُّوح: رحمت

الَّتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمُ الْجُمَلَ التَّالِيَةَ.

١- أُرِيدُ أَنْ أَكْتُبَ تَرْجِمَةَ النَّصِّ مُسْتَعِينًا بِالْمُعْجَمِ.
مِيَخَاوَهُمْ تَرْجِمَهُ مِنْ رَابِهِ كَمْ وَهُنَامَهُ بَنْوِيَسْمَ.

٢- نَصَحَ الْأَسْتَادُ طَلَابُهُ لِيَكْتُبُوا بِخَطٍّ وَاضِحٍ.
اسْتَادُ دَانْشَلْوِيَانُشْ رَانْصِيَحَتْ كَرَدَ كَهْ بِهِ خَلْ خَوَانَا بَنْوِيَسْنَدَ.

٣- لَنْ أَكْتُبَ شَيْئًا عَلَى الْآثَارِ التَّارِيخِيَّةِ.
روَى شَارِتَارِيَخِيَّ بَيِّنَى نَخَاوَهُمْ نَوَشَتَ.

٤- سَأَكْتُبُ ذِكْرِيَاتِ السَّفَرِ الْعِلْمِيَّةِ.
خَاطِراتُ سَفَرِ عِلْمِيِّ رَاخَوَهُمْ نَوَشَتَ.

٥- كَانَ زُمَلَائِيِّ يَكْتُبُونَ رَسَايَلَ.
همَكَارَانِمْ نَامَهُ هَايِي مِينُوَشَتَنَدَ.

الَّتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: عَيْنِ اسْمَ الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ وَ خَبَرَهَا.

١- أَلَا، لَيْسَ الظُّلْمُ باقِيًّا. الظُّلْمُ اسْمٌ لَيْسَ باقِيًّا خَبَرُ لَيْسَ.

٢- يُصْبِحُ الْجُوُ حَارًّا غَدَّاً. الْجُوُ اسْمٌ أَصْبَحَ حَارَ خَبَرُ أَصْبَحَ.

٣- كَانَ الْجُنُودُ وَاقِفِينَ لِلْجِرَاسَةِ. الْجِنُوطُ اسْمٌ كَانَ وَاقِفِينَ خَبَرُ كَانَ.

٤- صَارَ الطَّالِبُ عَالِمًا بَعْدَ تَخْرُجِهِ مِنَ الْجَامِعَةِ.

الْطَّالِبُ اسْمٌ صَارَ عَالِمًا خَبَرُ صَارَ

آلَّتَمْرِينُ السَّادِسُ: عَيْنِ التَّرْجِمَةِ الصَّحِيحَةِ، وَ عَيْنِ الْمَطْلُوبِ مِنْكَ.

١- ﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ﴾ هود: ٤٧

گفت: پروردگارا، من به تو ...

الف) ... پناه بردم که از تو چیزی بپرسم که به آن علم ندارم.

ب) ... پناه میبرم که از تو چیزی بخواهم که به آن دانشی ندارم.

الإِسْمُ النَّكِرَةُ، وَ الْفِعْلُ النَّاقِصُ:

٢- ﴿...وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ النساء: ٣٢

الف) و از خدا بخشش او را بخواهید؛ زیرا خدا به هر چیزی دانست.

ب) و از فضل خدا سؤال کردند، قطعاً خدا به همه چیزها آگاه بود.

الإِسْمُ النَّكِرَةُ، وَ الْفِعْلُ النَّاقِصُ:

٣- ﴿... يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَ يَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا﴾ البأ: ٤٠

روزی که ...

الف) ... آدمی آنچه را با دستانش پیش فرستاده است می‌نگرد و کافر می‌گوید: کاش من خاک بودم.

ب) ... مرد آنچه را با دستش تقدیم کرده است می‌نگرد و کافر می‌گوید: من همانند خاک شدم.

الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ، وَ الْفِعْلُ النَّاقِصُ:

٤- كُنْتُ سَاكِنًا وَ مَا قُلْتُ كَلْمَةً، لِأَنِّي كُنْتُ لَا أَعْرِفُ شَيْئًا عَنِ الْمَوْضُوعِ.

الف) ساکت شدم و کلمه‌ای نمی‌گویم؛ برای اینکه چیزی از موضوع نمی‌دانم.

ب) ساکت بودم و کلمه‌ای نگفتم؛ زیرا چیزی درباره موضوع نمی‌دانستم.

الْمَفْعُولُ، وَ الْجَارُ وَ الْمَجْرُورُ:

٥- كانَ الشَّبَابُ يَلْعَبُونَ بِالْكُرْكَةِ عَلَى الشَّاطِئِ وَ بَعْدَ اللَّعْبِ صارُوا نَشِطِينَ.

الف) جوانان در کنار ساحل با توپ بازی می کردند و پس از بازی با نشاط شدند.

ب) مردان در کنار ساحل توپ بازی کردند و بعد از بازی پر نشاط خوشحال هستند.

الْمَجْرُورَ بِحُرْفِ الْجَرِّ، وَ الْمُضَافُ إِلَيْهِ:

الْتَّمَرِينُ السَّابِعُ: عَيْنِ الْكَلِمَةِ الْمُنَاسِبَةِ لِلتَّوْضِيحِ.

١- يَسْتَعْمِلُهُ رُكَابُ الطَّائِرَاتِ وَ السَّيَارَاتِ لِسَلَامَتِهِمْ. حِزَامُ الْأَمَانِ الْجَوز الْمَرْمَى

٢- مَنْ يَرْسُمُ بِالْقَلَمِ أَشْكالًا، أَوْ صُورًا، أَوْ خُطوطًا. الْرَّسَام الْرُّسُومُ

٣- حَالَةٌ مَرَضِيَّةٌ تَرْتَفِعُ فِيهَا حَرَارَةُ الْجِسْمِ. الْحَرْبُ الْحَفْلَةُ الْحُمْمَى

٤- مَنْ يَشْتَغِلُ فِي مِهْنَةٍ أَوْ صِنَاعَةٍ. الْعَالِمُ الْمَعْمَلُ الْعَمِيلُ

٥- الْيَدَانِ وَ الْقَدَمَانِ وَ الرَّأْسُ. الْأَعْجَيْبُ الْأَطْرَافُ الْجِذْعُ

